בעזרת השם יתברך

ספר

אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל

דברות קודש וואס מיר האבן געהאט די זכיה צו הערן

פונעם ראש ישיבה שליט"א

ליל תשעה באב, שנת תשפ"ב לפרט קטן,

אין קרית ברסלב - ליבערטי יע"א.

בעזרת השם יתברך

היכל הקודש ברסלב

וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

בארא פארק
4801 11th Ave
Brooklyn NY 11219
718.384.1652

קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

לונדון
23A St Andrew's Grove
447388582855

קרית ברסלב
ליבערטי - ניו יארק

האשקי
181 Huschke Road,
Liberty NY 12747

אשר בנחל
291 Denman Rd,
Liberty, NY 12754

עצתו אמונה
187 Twin Bridge Rd,
Liberty, NY 12754,

פעולת הצדיק
2-198 Steiglitz Rd,
Liberty, NY 12754,

מקור השמחה
67-1 Marx St,
Liberty, NY 12754,

ירושלים
21-1 jerusalem St,
Liberty, NY 12754,

ירושלים
רח' רבי נחמן מברסלב 15
054-845-6150

בני ברק
רח' ירושלים 2
052-760-5715

טבריה
רח' משה שפירא 2
050-411-6421

בית שמש
רח' ריב"ל 6
050-419-9751

ברכפלד
רח' רשבי 19
052-715-6479

יבנאל
רח' המייסדים
052-716-3184

צפת
רח' צהל 1
050-412-6101

נדפס ע"י
קרן הדפסה היכל הקודש
2623 State Route 52
Liberty, NY 12754
718.387.2691

צו הערן די
הערליכע שיעורים פונעם ראש
ישיבה שליט"א
רופט:
קול ברסלב
212.444.9191
חיזוק פאר אידישע שטוב
212.444.9169

צו באקומען ווערכנטליך
דעם ספר,
ביטע שרייבט צו:
smbreslev1212@gmail.com

דִּבְרוֹת קוֹדֶשׁ וָואס מִיר הָאבְּן גְעהַאט דִי זְכִיָּה צוּ הֶערְן פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ״א, מוֹצָאֵי שַׁבָּת קוֹדֶשׁ, לֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב (נִדְחֶה)**, שְׁנַת תשפ״ב לִפְרָט קָטָן, אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ אִין קִרְיַת בְּרֶסְלֶב - לִיבֶּערְטִי יע״א.**

מִיר קְלָאגְן אוֹיף אוּנְזֶער חוּרְבָּן

נָאךְ מַעֲרִיב, אֵיידֶער מֶען הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן ׳מְגִלַּת אֵיכָה׳, הָאט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ״א גֶעזָאגְט:

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב׳, סִימָן סז): **וְהִנֵּה מַה שֶּׁעָבַר אַיִן**, וָואס עֶס אִיז גֶעוֶוען אִיז מֶער נִישְׁט דָא, **כִּי כְּבָר נִשְׂרַף בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ**, דִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז שׁוֹין פַארְבְּרֶענְט גֶעוָוארְן, **אַךְ כָּעֵת, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְצַפֶּה לָשׁוּב אֵלֵינוּ וְלַחֲזֹר וְלִבְנוֹת בֵּית־ מִקְדָּשֵׁנוּ**, יֶעצְט וַוארְטְן מִיר אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל צוּרִיק אוֹיפְבּוֹיעֶן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, **רָאוּי לָנוּ שֶׁלֹּא לְעַכֵּב, חַס וְשָׁלוֹם, בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוֹ**, דַארְפְן מִיר אַכְטוּנְג גֶעבְּן אַז מִיר זָאלְן נִישְׁט צוּרִיק הַאלְטְן דָאס אוֹיפְבּוֹיעֶן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נָאר זֶען אִיר אוֹיפְצוּבּוֹיעֶן.

דֶער רֶבִּי זָאגְט דָא, אַז דִי גַאנְצֶע זַאךְ וָואס מֶען זִיצְט אוֹיף דֶער עֶרְד, מֶען קְלָאגְט אוּן מֶען זָאגְט ׳אֵיכָה׳, קְלָאגְט מֶען נִישְׁט אוֹיף אַ זַאךְ וָואס אִיז גֶעוֶוען, וַוייל וָואס עֶס אִיז גֶעוֶוען - אִיז מֶער נִישְׁט דָא, נָאר מִיר קְלָאגְן אוֹיף אוּנְזֶער חוּרְבָּן, בִּשְׁעַת דִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִיז גֶעוֶוען אַ מוֹרָא׳דִיגֶע לִיכְטִיגְקֵייט אִין דִי וֶועלְט, מֶען הָאט גֶעשְׁפִּירְט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן יֶעצְט אַז מִיר זֶענֶען פַארְטְרִיבְּן גֶעוָוארְן אִין גָלוּת צְווִישְׁן אוּמוֹת הָעוֹלָם, פַארְגֶעסְן מִיר פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

בִּשְׁעַת מֶען זָאגְט אֵיכָה דַארְף מֶען אוֹיסְטַייטְשְׁן דִי פְּסוּקִים אוֹיף זִיךְ אַלֵיינְס, אַז אִיךְ בִּין אִינְגַאנְצְן חָרוּב וְנֶחְרַב, אִיךְ בִּין אַזוֹי פַארְזִינְקֶען אִין מַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים.

נאכ'ן פארזאגן איכה מיט קינות האט דער ראש ישיבה שליט"א געגעבן א לענגערע שיעור מיט הערליכע דברי התחזקות.

נושא א' - שנאת חנם

דער ראש ישיבה שליט"א האט אנגעהויבן: די הייליגע חכמים דערציילן (גיטין נה: נו.) דעם גאנצן סיפור ווי אזוי עס האט זיך אנגעהויבן דעם חורבן בית המקדש. עס איז געווען א איד וואס האט געהאט א חבר 'קמצא' און א שונא 'בר קמצא', ער האט געמאכט א סעודה, לכבוד א סיום אדער א חתונה, אדער א מסבה פאר די ארבעטער פון זיין געשעפט, און ער האט געשיקט א שליח זאל גיין רופן זיין חבר 'קמצא', דער שליח האט געמאכט א טעות, ער האט גערופן זיין שונא 'בר קמצא', אינמיטן די סעודה זעט דער איד ווי זיין שונא זיצט ביי זיין מסבה, איז ער צוגעגאנגען צו אים און אים געזאגט: "גיי ארויס פון דא, איך וויל דיך נישט זען אין מיין הויז!" האט אים בר קמצא געבעטן: "איך בעט דיר זייער, פארשעם מיך נישט, אז עס האט זיך שוין יא אזוי געפירט אז איך בין דא, לאמיך דא זיין! איך בין דיר גרייט צו באצאלן וויפיל עס קאסט מיין פארציע", זאגט ער אים: "ניין, גיי ארויס פון דא!" זאגט אים בר קמצא: "איך בעט דיר פארשעם מיך נישט, איך וועל דיר באצאלן האלב וויפיל עס קאסט דיר די היינטיגע מסבה", האט ער געשריגן אויף אים: "ניין! גיי ארויס פון דא!" זאגט אים בר קמצא ווייטער: "ווייסט וואס? איך בין דיר גרייט צו באצאלן וויפיל עס קאסט דיר די גאנצע מסבה, נאר טשעפע מיך נישט, פארשעם מיך נישט, לאמיך דא זיין", האט ער אים אנגעכאפט און ארויס געווארפן מיט בזיונות פון זיין הויז.

בר קמצא איז געווארן זייער פארשעמט, עס האט אים זייער געבאדערט אז דארט זענען געזיצן ערליכע אידן, אלע האבן געזען ווי איינער האט פיינט א צווייטן, איינער שלאגט א צווייטן, איינער פארשעמט א צווייטן, און קיינער האט זיך נישט אנגענומען פאר אים, איז ער געגאנגען מסר'ן אידישע קינדער צום קייזער, פון דא האט זיך אנגעהויבן די גאנצע חורבן הבית.

פַארְוָואס מִיר זִיצְן נָאכְאַלְץ אִין גָלוּת?

חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (יוֹמָא ט:): דִי עֶרְשְׁטֶע בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז חָרוּב גֶעוָוארְן וַוייל מֶען הָאט עוֹבֵר גֶעוֶועז אוֹיף דִי דְרַיי הַארְבְּסְטֶע עֲבֵירוֹת, עֲבוֹדָה זָרָה, גִלוּי עֲרָיוֹת אוּן שְׁפִיכוּת דָמִים. וֶוען מֶען לֶערְנְט נַ"ךְ קֶען מֶען עֶס מַמָשׁ נִישְׁט פַארְשְׁטֵיין, מֶען זֶעט ווִי אִידִישֶׁע קֶענִיגְן הָאבְּן גֶעדִינְט עֲבוֹדָה זָרָה, עֶס אִיז נִישְׁט גֶעוֶועזְן קַיין אֵיין פְּלַאץ אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וואוּ עֶס אִיז נִישְׁט גֶעוֶועזְן קַיין צְלָמִים אוּן גֶעטְשְׁקֶעס, אֲפִילוּ אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ הָאט מֶען אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט אַן עֲבוֹדָה זָרָה; עֶס אִיז גֶעוֶועזְן גִלוּי עֲרָיוֹת; עֶס אִיז גֶעוֶועזְן שְׁפִיכוּת דָמִים, מֶען הָאט גֶע'הַרְגְ'עט אֶמֶתְ'עֶ צַדִיקִים אוּן נְבִיאִים. הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פַארְטְרִיבְּן דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער פַאר זִיבֶּעצִיג יָאר.

נָאךְ זִיבֶּעצִיג יָאר זֶענֶען גֶעקוּמֶען דִי הֵיילִיגֶע צַדִיקִים עֶזְרָא אוּן נְחֶמְיָה אוּן צוּרִיק אוֹיפְגֶעבּוֹיעֶט דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ, עֶס אִיז גֶעוֶועזְן אַ הֵיילִיגְקֵייט, עֶס אִיז מֶער נִישְׁט גֶעוֶועזְן דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע עֲבֵירוֹת, פוּן דֶעסְט וֶועגְן אִיז עֶס אוֹיךְ חָרוּב גֶעוָוארְן, פַארְוָואס? וֶועגְן מֶען הָאט זִיךְ פַיינְט גֶעהַאט אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן.

פִירְט דִי גְמָרָא אוֹיס (שָׁם): "וַעֲדַיִן מְרַקֵד בֵּינָן", - דָאס אִיז דִי סִיבָּה פַארְוָואס מִיר זִיצְן נָאכְאַלְץ אִין גָלוּת, וַוייל אִידִישֶׁע קִינְדֶער קְרִיגְן זִיךְ נָאךְ אַרוּם, דִי עֲבֵירָה פוּן שִׂנְאַת חִנָם אִיז נָאכְאַלְץ דָא צְוִוישְׁן אוּנְז.

וָואס אִיז דֶער אָפְּטַייטְשׁ פוּן 'גָלוּת'?

יֶעצְט וֶוען מִיר זִיצְן אוֹיף דֶער עֶרְד אוּן מִיר וֵויינֶען אוֹיפְ'ן חוּרְבְּן בֵּית הַמִקְדָשׁ, דַארְפְן מִיר זֶען וָואס מִיר קֶענֶען טוּן צוּרִיק אוֹיפְצוּבּוֹיעֶן דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ. מִיר הָאבְּן גֶעהֶערְט פוּן מוֹהֲרָא"ש זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הוּנְדֶערְטֶער מָאל, בַּיי אַלֶע שִׁיעוּרִים הָאט דָאס מוֹהֲרָא"ש דֶערְמַאנְט, אוּן דִי אַלֶע וָואס זֶענֶען יֶעצְט מְקוֹרָב גֶעוָוארְן קֶענֶען לֶערְנֶען אוּן לֵיינֶען דִי בְּרִיוְן, וֶועלְן זֵיי דָארְט זֶען ווִי מוֹהֲרָא"ש שְׁרַייבְּט בְּרִיוו נָאךְ בְּרִיוו: "**וָואס אִיז דֶער אָפְּטַייטְשׁ פוּן 'גָלוּת'? - פַיינְטְשַׁאפְט!**" אַז אִידִישֶׁע קִינְדֶער הָאבְּן זִיךְ פַיינְט אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן, מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט לַיידְן, מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט סוֹבֵל זַיין - דָאס אִיז דֶער גָלוּת!

דֶער יֵצֶר הָרַע אִיז זִיךְ מִתְלַבֵּשׁ אִין מִצְוֹת

דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א', סִימָן א) אַז דֶער יֵצֶר הָרַע אִיז זִיךְ מִתְלַבֵּשׁ אִין מִצְוֹת אוּן אַזוֹי פַארְנַארְט עֶר דֶעם מֶענְטְשׁ אַוֶועק צוּ גֵיין פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן; דֶער יֵצֶר הָרַע רֶעדְט אַיין דֶעם מֶענְטְשׁ עֶר זָאל מַאכְן אַ מַחֲלֹקֶת 'לְשֵׁם שָׁמַיִם', עֶר זָאגְט פַארְ'ן מֶענְטְשׁ: "דוּ וֵוייסְט, עֶס אִיז אַ מוֹרָא'דִיגֶע מִצְוָה פַיינְט צוּ הָאבְּן דֶעם", "עֶס אִיז אַ מוֹרָא'דִיגֶע מִצְוָה פַיינְט צוּ הָאבְּן יֶענֶעם", "עֶס אִיז אַ מוֹרָא'דִיגֶע מִצְוָה צוּ מְבַזֶּה זַיין דֶעם אִיד", "עֶס אִיז אַ מוֹרָא'דִיגֶע מִצְוָה צוּ טְשֶׁעפֶּען יֶענֶעם אִיד", דַארְף מֶען זִיךְ יֶעצְט פָארְנֶעמֶען אוּן אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף דֶעם אַז אִיךְ זָאל נִישְׁט פַיינְט הָאבְּן קַיין שׁוּם אִיד אֲפִילוּ וֶוען עֶס קוּקְט אוֹיס צוּ זַיין אַ מִצְוָה.

עַל כָּל פָּנִים אוּנְז 'תַּלְמִידֵי הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ' וָואס מִיר זֶענֶען מְקוֹרָב גֶעוָוארְן צוּם רֶבִּי'ן, אוּן דִי קְהִילָּה וֶוערְט גְרֶעסֶער אוּן גְרֶעסֶער, דַארְפְן מִיר זֶען צוּ טוּן אַלֶעס אִין דֶער וֶועלְט אַז מִיר זָאלְן כָּאטְשִׁיג הָאבְּן אַפָּאר רֵיינֶע אֵמוֹת, מוֹהֲרַא"שׁ פְלֶעגְט זָאגְן "רֵיינֶע ד' אַמּוֹת"; אַז מֶען קוּמְט זִיךְ צוּזַאם אִין אֵיין בֵּית מֶדְרָשׁ, אִין אֵיין חַבּוּרָה, זָאלְן מִיר זִיךְ נִישְׁט פַיינְט הָאבְּן, מִיר זָאלְן זִיךְ קֶענֶען לַיידְן אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן.

אַלֶע טְרַאכְטְן אַנְדֶערְשׁ

אַוַודַאי אִיז דָא חִלּוּקֵי דֵיעוֹת אֵיינֶער מִיטְ'ן אַנְדֶערְן, אָבֶּער דָאס אִיז דִי שֵׁיינְקֵייט פוּן דִי וֶועלְט, חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (בְּרָכוֹת נח:): "**כְּשֵׁם שֶׁפַּרְצוּפֵיהֶן שׁוֹנוֹת, כָּךְ דֵעוֹתֵיהֶן שׁוֹנוֹת**", אַזוֹי וִוי אַלֶע זֶעעֶן אוֹיס אַנְדֶערְשׁ – אַזוֹי טְרַאכְטְן אַלֶע אַנְדֶערְשׁ; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט בַּאשַׁאפְן דִי וֶועלְט אַז יֶעדֶער זֶעט אוֹיס אַנְדֶערְשׁ, יֶעדֶער טְרַאכְט אַנְדֶערְשׁ, יֶעדֶער הָאט אַן אַנְדֶערֶע מֵיינוּנְג, אַן אַנְדֶערֶע טַעַם, אַן אַנְדֶערֶע גֶעדַאנְק, אוּן אַן אַנְדֶערֶע וֶועג וִוי אַזוֹי עֶר לֶעבְּט, אוּן מִיט דֶעם אַלֶעם הָאבּ אִיךְ דִיךְ נִישְׁט פַיינְט, דוּ הַאלְט אַנְדֶערְשׁ פוּן מִיר אוּן אִיךְ הַאלְט אַנְדֶערְשׁ פוּן דִיר, אוּן עֶס אִיז גוּט, מִיר דַארְפְן נִישְׁט הַאלְטְן אֵיינִיג, לְמַעֲשֶׂה גְלֵייבְּן מִיר אַלֶע צוּזַאמֶען אִין אֵיין בַּאשֶׁעפֶער אוּן אִין צַדִּיקִים, מִיר הָאבְּן זִיךְ נִישְׁט פַיינְט.

זַיין בְּאַחְדוּת מִיט יֶעדְן, מֵיינְט נִישְׁט אַז אִיךְ דַארְף זִיךְ אָנְטוּן אַזוֹי וִוי דִיר, אַז דוּ גֵייסְט שַׁבָּת מִיט אַ שְׁטְרַיימְל - דַארְף אִיךְ זִיךְ אוֹיךְ אָנְטוּן אַ שְׁטְרַיימְל, אַז דוּ גֵייסְט שַׁבָּת מִיט אַ הוּט - דַארְף אִיךְ זִיךְ אוֹיסְטוּן מַיין שְׁטְרַיימְל אוּן אָנְטוּן אַ הוּט, אָדֶער אַז דוּ גֵייסְט אָן אַ הוּט - דַארְף אִיךְ אוֹיךְ גֵיין אָן אַ הוּט... - נֵיין! אִיךְ פִיר זִיךְ וִוי אַזוֹי אִיךְ פִיר זִיךְ, אוּן דוּ פִיר דִיךְ אַזוֹי וִוי דוּ פִירְסְט דִיךְ, אִיךְ הָאבּ מַיינֶע שִׁיטוֹת אוּן דוּ הָאסְט דַיינֶע שִׁיטוֹת, אָבֶּער מִיר הָאבְּן זִיךְ נִישְׁט פַיינְט!

אֵיי, וָואס וֶועט מֶען זֶען אוֹיבְן אִין הִימְל, וֶוער אִיז דֶער עֶכְטֶער אִיד צְוִוישְׁן אוּנְז אַלֶע? - דֶער עֶנְטְפֶערְט אִיז: אַלֶע דְרֵיי זֶענֶען עֶכְטֶע אִידְן! אִיךְ מִיט דִי שְׁטְרַיימְל, דוּ מִיט דִי הוּט אוּן דוּ אָן דִי הוּט, אַלֶע זֶענֶען מִיר עֶכְטֶע אִידְן; אִיךְ גֵיי מִיט וַוייסֶע זָאקְן שַׁבָּת, דוּ גֵייסְט מִיט שֵׁיינֶע הוֹיזְן - אוּן אַלֶע זֶענֶען מִיר עֶכְטֶע אִידְן, עֶס אִיז נִישְׁט דָא אַ וֶועג וָואס נָאר אַזוֹי דַארְף מֶען גֵיין.

דָאס אִיז תִּשְׁעָה בְּאָב, אִידִישֶׁע קִינְדֶער וֶועלְן זִיךְ אוֹיפְהֶערְן פַיינְט הָאבְּן, אִיךְ דַארְף מִיךְ נִישְׁט מְשַׁדֵךְ זַיין מִיט יֶעדְן, אִיךְ וֶועל זִיךְ מְשַׁדֵךְ זַיין נָאר מִיט מַיין גַאטוּנְג מֶענְטְשְׁן, אָבֶּער פַיינְט הָאבְּן?! - מֶען טָאר זִיךְ נִישְׁט פַיינְט הָאבְּן, מֶען דַארְף זִיךְ קֶענֶען לַיידְן!

אַלֶע צְוֶועלְף שְׁבָטִים זֶענֶען עֶכְט

יַעֲקֹב אָבִינוּ הָאט גֶעהַאט צְוֶועלְף שְׁבָטִים, אוּן אַלֶע צְוֶועלְף שְׁבָטִים זֶענֶען עֶכְט, עֶס אִיז דָא אַלֶע סָארְטְן מִנְהָגִים אוּן אַלֶע סָארְטְן נֻסְחָאוֹת, אִיךְ בְּלַייבּ מִיט מַיין וֶועג אוּן דוּ בְּלַייבּ מִיט דַיין וֶועג אוּן מִיר הָאבְּן זִיךְ נִישְׁט פַיינְט. מֶען זֶעט אִין דִי בְּרִיוְון וִוי מֶענְטְשְׁן פְרֶעגְן מוֹהֲרָא"ש צִי זֵיי זָאלְן מְשַׁנֶה זַיין דֶעם נוּסַח בַּיים דַאוְוענֶען? מוֹהֲרָא"ש עֶנְטְפֶערְט זֵיי: זַיי נִישְׁט מְשַׁנֶה קַיין וֶוערְטֶער בַּיים דַאוְוענֶען, דוּ דַאוְוען דַיין נוּסַח פוּן וואוּ דוּ קוּמְסְט, אוּן אִיךְ דַאוְוען מַיין נוּסַח פוּן וואוּ אִיךְ קוּם.

דֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט: אִיךְ מִישׁ זִיךְ נִישְׁט אִין נוּסַח, אוֹיסֶער בַּיי אֵיין פְּלַאץ, סוֹף יִשְׁתַּבַּח דַארְף מֶען עֶנְדִיגְן: "מֶלֶךְ יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים", נִישְׁט

"קֵל חַי הָעוֹלָמִים", וַוייל יִשְׁתַּבַּח אִיז אֵיין לַאנְגֶע בְּרָכָה מִיט בָּרוּךְ שֶׁאָמַר, אוּן אַזוֹי וִוי מֶען זָאגְט בַּיי בָּרוּךְ שֶׁאָמַר: "יָחִיד חַי הָעוֹלָמִים", דַארְף מֶען עֶנְדִיגְן מֵעֵין הַפְּתִיחָה. - "אָבֶּער דִי גַאנְצֶע דַאוֶוענֶען מִיש אִיךְ זִיךְ נִישְׁט אִין נוּסַח, יֶעדֶער זָאל דַאוֶוענֶען וִוי אַזוֹי עֶר דַאוֶוענְט".

גָאר קְלֵיינֶע קִינְדֶער הָאבְּן שׁוֹין קִנְאָה

אַ מֶענְטְשׁ וֶוערְט גֶעבּוֹירְן מִיט שְׁלֶעכְטֶע מִדּוֹת, אֲפִילוּ וֶוען עֶר אִיז נָאךְ גָאר קְלֵיין, דָאס אִיז דֶער סִיבָּה פַארְוָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט בַּאשַׁאפְן דֶעם מֶענְטְשׁ כְּדֵי עֶר זָאל זִיךְ אוֹיסְאַרְבֶּעטְן זַיינֶע מִידוֹת. מוֹהֲרָא"ש פְלֶעגְט אַרָאפּ לֵייגְן וִוי אַזוֹי מֶען קֶען זֶען וִוי אֲפִילוּ דִי גָאר קְלֵיינֶע קִינְדֶער הָאבְּן שׁוֹין קִנְאָה; מֶען זֶעט וֶוען אַ קִינְד וֶוערְט גֶעבּוֹירְן גֶעבְּן אִים אַלֶע כָּבוֹד, יֶעדֶער טְשַׁאטְשְׁקֶעט זִיךְ מִיט אִים, אַלֶע קוּקְן אוֹיף אִים, וִוי נָאר עֶס קוּמְט אַ נֵייעֶ בֶּעבִּי הֵייבְּט מֶען זִיךְ אָן שְׁפִּילְן מִיט דִי נֵייעֶ בֶּעבִּי, קֶען מֶען זֶען וִוי דֶער עֶלְטֶערֶער קִינְד וֶועט שְׁטִילֶערְהֵייט צוּגֵיין צוּם בֶּעבִּי אִים גֶעבְּן אַ צִיפּ אָדֶער אַרָאפּ וַוארְפְן, אָדֶער אִים שְׁלֶעפְּן בַּיים קַארְג, וֶוען מֶען פְרֶעגְט אִים: "פַארְוָואס טוּסְטוּ דָאס?" וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן וִוי עֶר הָאט גָארְנִישְׁט גֶעמֵיינְט, עֶר וֶועט שְׁנֶעל לוֹיפְן אִים בְּרֶענְגֶען אַ צוּמִי אוּן אַ בָּאטִי...

עֶלְטֶערְן דַארְפְן אַרַיין לֵייגְן גוּטֶע מִדּוֹת אִין יוּנְגֶע קִינְדֶער, צוּם בֵּיישְׁפִּיל, וֶוען אַ קִינְד שְׁפִּילְט זִיךְ מִיט זַיינֶע שְׁכֵנִים אוּן עֶר הַאלְט אַ נַאשׁ אִין דִי הַאנְט, אוּן דֶער שָׁכֵן בֶּעט אִים פוּן זַיין נַאשׁ, זָאל מֶען אוֹיסְלֶערְנֶען דֶעם קִינְד עֶר זָאל גֶעבְּן אַבִּיסְל פַארְ'ן שָׁכֵן, אֲפִילוּ דֶער קִינְד ווִיל נִישְׁט אוּן טַעְנָה'ט: "אִיךְ ווִיל נִישְׁט גֶעבְּן, עֶס אִיז מַיינְס!" זָאל מֶען אִים אוֹיסְלֶערְנֶען גוּטֶע מִדּוֹת: "גֶעבּ אַוֶועק פַאר אַ שָׁכֵן", אַזוֹי אוֹיךְ דַארְפְן דִי מְלַמְדִים אַרַיין לֵייגְן אִין זֵייעֶרֶע תַּלְמִידִים זֵיי זָאלְן אוֹיפְוַואקְסְן מִיט פַארְגִינֶען פַאר אַנְדֶערֶע, אַז אַ קִינְד בְּרֶענְגְט אִין חֵדֶר אַ שְׁפִּילְצֵייג אוּן הָאט שׁוֹין גֶעעֶנְדִיגְט שְׁפִּילְן מִיט דֶעם, קוּמְט אַ חַבֶר אוּן בֶּעט עֶס פוּן אִים, זָאגְט דֶער קִינְד: "נֵיין! עֶס אִיז מַיינְס!" זָאל מֶען אִים אוֹיסְלֶערְנֶען "לָאז דַיין חַבֶר שְׁפִּילְן מִיט דַיין שְׁפִּילְצֵייג!"

מִיר וֵויינֶען און קְלָאגְן אוֹיף דִי יֶעצְטִיגֶע חוּרְבָּן

פַּאר מֶען הָאט גֶעלֵיינְט אֵיכָה הָאבְּן מִיר פָּארְגֶעלֶערְנְט וָואס דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב', סִימָן סז) אוֹיף וָואס מִיר קְלָאגְן הַיינְט; וָואס עֶס אִיז גֶעוֶוען אִיז מֶער נִישְׁט דָא, דִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז שׁוֹין פַארְבְּרֶענְט גֶעוָוארְן פַאר צְוֵויי טוֹיזְנְט יָאר צוּרִיק, אוֹיף וָואס וֵויינֶען מִיר? אוֹיף וָואס קְלָאגְן מִיר? מִיר וֵויינֶען און קְלָאגְן אוֹיף דִי יֶעצְטִיגֶע חוּרְבָּן, אַז יֶעדֶער מֶענְטְשׁ אִיז פַארְנוּמֶען מִיט זִיךְ, מֶען הָאט נִישְׁט קַיין פְּלַאץ פַאר אַ צְוֵוייטְן, מֶען הָאט נִישְׁט קַיין גֶעפִיל פַאר אַ צְוֵוייטְן, מֶען קֶען נִישְׁט לַיידְן אַ צְוֵוייטְן.

גָאר שֵׁיינֶע מַעֲשִׂיּוֹת פוּן תְּפִלָּה

דֶער נַאטוּר פוּן אַ מֶענְטְשׁ אִיז נָאר צוּ טְרַאכְטְן פוּן זִיךְ, אִיךְ, אִיךְ, אִיךְ... און אוֹיב עֶס דַאכְט זִיךְ אִים אַז פַאר'ן צְוֵוייטְן גֵייט גוּט, מֶער און בֶּעסֶער פוּן אִים, הֵייבְּט עֶר שׁוֹין אָן צוּ הָאבְּן אַ בַּאהַאלְטֶענֶע שִׂנְאָה אִין הַארְץ אוֹיף יֶענֶעם. דַארְף מֶען אַסַאךְ גֵיין הִתְבּוֹדְדוּת בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבְּן שֵׁיינֶע מִדּוֹת.

מֶען הֶערְט אַלְץ אִינְגֶעלַייט דֶערְצֵיילְן שֵׁיינֶע 'מַעֲשִׂיּוֹת פוּן תְּפִלָּה', "אִיךְ הָאבּ פַארְלוֹירְן אַ זַאךְ, אִיךְ הָאבּ גֶעזוּכְט פַארְקִינְג, אִיךְ הָאבּ גֶעדַארְפְט גֶעלְט, אִיךְ הָאבּ גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן און דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן", דָאס זֶענֶען מַעֲשִׂיּוֹת וָואס מֶענְטְשְׁן שֶׁעמֶען זִיךְ נִישְׁט צוּ דֶערְצֵיילְן, נָאכְדֶעם אִיז אָבֶּער דָא גָאר שֵׁיינֶע מַעֲשִׂיּוֹת פוּן תְּפִלָּה וָואס אַ מֶענְטְשׁ בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן יָמִים וְשָׁנִים עֶר זָאל קֶענֶען טוֹישְׁן אַ מִדָּה, דָאס אִיז דִי שֶׁענְסְטֶע מַעֲשִׂיּוֹת פוּן תְּפִלָּה, אָבֶּער מֶען שֶׁעמְט זִיךְ עֶס צוּ דֶערְצֵיילְן, וִוי אַזוֹי זָאל אִיךְ זָאגְן פַאר מֶענְטְשְׁן וָואס פַאר אַ שְׁלֶעכְטֶע מִדּוֹת אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט?! אָבֶּער אַמָאל אַמָאל הֶערְט מֶען אוֹיךְ אַזֶעלְכֶע מַעֲשִׂיּוֹת, וֶוען מֶען שְׁמוּעֶסְט מִיט אַ חַבֵר, רוּפְט זִיךְ אֵיינֶער אָן: "אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט דֶער שְׁלֶעכְטֶע נַאטוּר און אִיךְ הָאבּ אַסַאךְ גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בִּיז אִיךְ הָאבּ עֶס אוֹיסְגֶעאַרְבֶּעט".

אויסְוויינֶען און אויסְקְרֶעכְצְן

אַזוֹי ווִי דֶער רֶבִּי הָאט דֶערְצֵיילְט (שִׁבְחֵי הָרַ"ן, סִימָן כב) אַז אִין דִי יוּנְגֶע יָארְן פְלֶעגְט עֶר זִיךְ זֵייעֶר שְׁנֶעל אוֹיפְרֶעגְן און עֶר פְלֶעגְט זֵייעֶר אַסאַךְ וֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז עֶר זָאל נִישְׁט הָאבְּן דִי מִדָּה פוּן כַּעַס, יָארְן הָאט עֶר גֶעוֵויינְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְרֶעגְן"**, בִּיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אִים גֶעהָאלְפְן אַז עֶר הָאט אוֹיסְגֶעאַרְבֶּעט זַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע נַאטוּרְן.

דָאס קֶען יֶעדֶער אֵיינֶער אֵיינֶער נָאכְמַאכְן, אַז אִיךְ הָאבּ אַ שְׁלֶעכְטֶע מִידוֹת, אִיךְ קֶען נִישְׁט פַארְגִינֶען אַ צְוֵוייטְן, אִיךְ ווִיל נָאר אַז מִיר זָאל גֵיין גוּט און פַאר אַנְדֶערֶע נִישְׁט, גֵיי וֵויין עֶס אוֹיס צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מַאךְ הִתְבּוֹדְדוּת אוֹיף דֶעם, זָאג: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וֶוען וֶועל אִיךְ שׁוֹין הָאבְּן אִין מִיר גוּטֶע בְּלוּט? וֶוען וֶועל אִיךְ שׁוֹין הָאבְּן גוּטֶע אָדֶערְן? פַארְוָואס בִּין אִיךְ אַזוֹי שְׁלֶעכְט?"** דָאס דַארְף מֶען אוֹיסְוֵויינֶען און אוֹיסְקְרֶעכְצְן אֵיינְמָאל און נָאכְאַמָאל.

הִתְבּוֹדְדוּת קֶען מֶען נִישְׁט צוּנֶעמֶען

דָאס אִיז דִי זַאךְ פוּן תִּשְׁעָה בְּאָב, אִיךְ גֵיי אָנְהֵייבְּן לִיבּ הָאבְּן אַ צְוֵוייטְן, אִיךְ גֵיי מַאכְן פְּלַאץ אִין מַיין הַארְץ פַאר אַ צְוֵוייטְן, און דָאס אִיז מֶען נָאר זוֹכֶה דוּרְךְ 'הִתְבּוֹדְדוּת וּתְפִלָּה'; דֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעגֶעבְּן אַ מַתָּנָה מִיר זָאלְן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, תִּשְׁעָה בְּאָב הָאט מֶען פוּן אוּנְז צוּגֶענוּמֶען דִי מִשְׁנָיוֹת, דִי גְמָרָא, [תִּשְׁעָה בְּאָב נָאכְמִיטָאג נָאךְ מִנְחָה מֶעג מֶען נָאר לֶערְנֶען דִי שִׁיעוּרִים וָואס מֶען אִיז צוּגֶעוואוֹינְט צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג], אָבֶער 'הִתְבּוֹדְדוּת' קֶען מֶען נִישְׁט צוּנֶעמֶען פוּן אַ מֶענְטְשׁ, עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין צַייט אִין יָאר וָואס דֶעמָאלְט קֶען מֶען נִישְׁט רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

אִיךְ וֶועל בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיךְ זָאל הָאבְּן פְּלַאץ פַאר אַ צְוֵוייטְן, אִיךְ זָאל לִיבּ הָאבְּן אַ צְוֵוייטְן, אִיךְ זָאל פַארְגִינֶען פַאר אַ צְוֵוייטְן, אִיךְ זָאל קֵיינְמָאל נִישְׁט זַיין בְּרוֹגֶז אוֹיף אַ צְוֵוייטְן, אִיךְ זָאל ווִיסְן אַז אַלֶעס אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער. אַלֶע שִׂנְאוֹת, אַלֶע קִנְאוֹת, אַלֶע רִשְׁעוּת, הֵייבְּט זִיךְ אָן וֶוען

אַ מֶענְטְשׁ פַארְגֶעסְט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֵוייסְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פִירְט דִי וֶועלְט, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מַאכְט אַלֶעס, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דִי לֶעבְּן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דִי מִשְׁפָּחָה, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דֶעם שָׁכֵן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דֶעם שׁוּתָּף, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דֶעם אַרְבֶּעטֶער, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דֶעם בַּעַל הַבַּיִת, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דֶעם נֶערְוִון קְרִיכֶער, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן דֶעם אָנְשִׁיקֶענִישׁ, וָואס אִיז שַׁיָיךְ זִיךְ צוּ קְרִיגְן? וָואס אִיז שַׁיָיךְ צוּ מַאכְן מַחֲלֹקֶת? וָואס אִיז שַׁיָיךְ צוּ וֶוערְן אוֹיפְגֶערֶעגְט?! אַלֶעס קוּמְט דָאךְ פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן!

דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט גֶעזָאגְט: בִּפְרַט דָא אִין שְׁטֶעטְל, אַז עֶס וֶוערְט נִתְרַבֶּה מִשְׁפָּחוֹת, דַארְף מֶען אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל נִישְׁט הָאבְּן מִיט קֵיינֶעם צוּטוּן, אוּן וֶוען אֵיינֶער קוּמְט מִיר דֶערְצֵיילְן עֶפֶּעס אַ מַעֲשֶׂה אוֹיף אַ צְוֵוייטְן, אָדֶער מֶען זֶעצְט זִיךְ צוּזַאם עֶטְלִיכֶע חֲבֵרִים אוּן מֶען הֵייבְּט אָן רֶעדְן אוֹיף דֶעם אוּן יֶענֶעם, זָאל אִיךְ אַנְטְלוֹיפְן פוּן דָארְט, וָואס דַארְף אִיךְ הֶערְן יֶענֶעמְ'ס מַעֲשִׂיוֹת?! הֶעלְף מִיר, אִיךְ זָאל נָאר זוּכְן וואוּ אִיךְ קֶען מַאכְן לִיבְּשַׁאפְט פוּן אֵיינֶעם מִיטְ'ן צְוֵוייטְן".

תְּקִיעַת שׁוֹפָר דְרָשָׁה פוּן מוֹהֲרָא"שׁ

אִיךְ הָאבּ אֵיין יָאר זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ הֶערְן אַ 'תְּקִיעַת שׁוֹפָר דְרָשָׁה' פוּן מוֹהֲרָא"שׁ, עֶס אִיז גֶעוֶוען אַזַא פַּחַד אוּן שְׁרֶעק, מוֹהֲרָא"שׁ אִיז אַרוֹיף אוֹיפְ'ן בִּימָה פַאר תְּקִיעַת שׁוֹפָר, עֶר הָאט אָנְגֶעפַאנְגֶען אַזוֹי צוּ וֵויינֶען אוּן גֶעזָאגְט: "אִיךְ בֶּעט עֶנְק בְּרַחֲמִים, אוֹיבּ אֵיינֶער הָאט פַּיינְט אַ צְוֵוייטְן זָאל עֶר אַרוֹיסְגֵיין פוּן בֵּית הַמֶּדְרָשׁ, אִיךְ ווִיל נִישְׁט הָאבְּן דָא אִין אוּנְזֶער מִנְיָן אֵיינֶער וָואס הָאט פַּיינְט אַ צְוֵוייטֶער אִיד", אוּן דֶער גַאנְצֶער עוֹלָם הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ וֵויינֶען.

אַז מִיר זֶענֶען גֶעקוּמֶען דָא צוּם רֶבִּי'ן, דַארְפְן מִיר זֶען זִיךְ צוּ קֶענֶען לַיידְן אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן, זִיךְ אִיבֶּערְבֶּעטְן אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן אוּן מְוַתֵּר זַיין אֵיינֶער פַארְ'ן צְוֵוייטְן.

דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ אִיז מִיט אַ אִידִישֶׁע שְׁטוּב, עֶס מוּז זַיין שָׁלוֹם, מֶען מוּז לֵייגְן אַלֶעס אִין דִי זַייט, מֶען דַארְף נִישְׁט 'אַזוֹי טוּן' אוּן 'אַזוֹי טוּן', לֵייג אַלֶעס אִין דִי זַייט אַבִּי עֶס זָאל זַיין שָׁלוֹם, מַאן אוּן וַוייבּ זָאלְן זִיךְ לִיבּ הָאבְּן, דִי קִינְדֶער זָאלְן זִיךְ לִיבּ הָאבְּן, דָאס וֶועט בְּרֶענְגֶען מָשִׁיחַ.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מִיר זָאלְן זוֹכֶה זַיין זִיךְ אָנְהֵייבְּן אִיבֶּערְבֶּעטְן אוּן לֶעבְּן בְּשָׁלוֹם.

נוֹשֵׂא ב' - עֶס אִיז מִיט גְרוֹיס חֲסָדִים!

חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (תַּעֲנִית כט.) וֶוען דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער הָאבְּן נִישְׁט גֶעגְלֵייבְּט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וִויל טוּן גוּטְס, הָאבְּן זֵיי גֶעשִׁיקְט מְרַגְּלִים זֵיי זָאלְן קוּקְן צִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז טַאקֶע אַ גוּטֶע לַאנְד, וֶוען דִי מְרַגְּלִים זֶענֶען צוּרִיק גֶעקוּמֶען הָאבְּן זֵיי גֶערֶעדְט לָשׁוֹן הָרָע אוֹיפְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁטֵייט אִין פָּסוּק (בַּמִּדְבָּר יד, א): **"וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא"**, אַלֶע אִידְן הָאבְּן גֶעוֵויינְט יֶענֶע נַאכְט, **"אָמַר רַבָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹתוֹ לַיְלָה לֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב הָיָה"**, זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי יוֹחָנָן, יֶענֶע נַאכְט אִיז גֶעוֶוען תִּשְׁעָה בְּאָב, הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶעזָאגְט: אִיךְ הָאבּ עֶנְק דָאךְ צוּגֶעזָאגְט צוּ גֶעבְּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דִי שֶׁענְסְטֶע זַאךְ אוֹיף דֶער וֶועלְט, אוּן **"אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חִנָּם"**, אִיר וֵויינְט אוּמְזִיסְט, **"וַאֲנִי קוֹבֵעַ לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת"**, וֶועל אִיךְ עֶנְק בְּרֶענְגֶען אוֹיף וָואס צוּ וֵויינֶען.

אַלֶע יָארְן רֶעדְן מִיר פוּן דֶעם וָואס מוֹהֲרָא"שׁ הָאט אוּנְז נָאכְגֶעזָאגְט פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי נָתָן, רֶבִּי נָתָן הָאט גֶעזָאגְט: **"וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֵויינְט"** - מֶען רֶעדְט נִישְׁט דָא וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֵויינְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן וַוייל עֶר וֵוייסְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טוּט מִיר גוּטְס אוּן אִיךְ וֵויין וַוייל עֶס טוּט מִיר וֵויי, דָאס אִיז דָאךְ דִי שֶׁענְסְטֶע זַאךְ, מֶען רֶעדְט דָא וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וַויינְט פוּן עַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה, פוּן פַארְלוֹירְנְקֵייט, 'וָואס גֵייט זַיין?' 'עֶס

איז גֶעפֶערְלִיךְ׳, - ״זָאגְט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער: דוּ טְרָאסְט מִיךְ נִישְׁט? דוּ מֵיינְסְט אַז אִיךְ ווִיל דִיר טוּן שְׁלֶעכְטְס?! וֶועסְטוּ בַּאקוּמֶען שְׁלֶעכְטְס חַס וְשָׁלוֹם!״

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן זָאגְט: וֶוען מֶען פְרֶעגְט אַ מֶענְטְשׁ ״וָואס טוּט זִיךְ?״ אוֹיב עֶנְטְפֶערְט עֶר: ״עֶס אִיז מִיר אַזוֹי גֶעפֶערְלִיךְ״, זָאגְט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער: ״דוּ זָאגְסְט אַז עֶס אִיז גֶעפֶערְלִיךְ? וֶועל אִיךְ דִיר בְּרֶענְגֶען זַאכְן וָואס וֶועט טַאקֶע זַיין גֶעפֶערְלִיךְ״, אוֹיב עֶנְטְפֶערְט עֶר: ״גֶעלוֹיבְּט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז אַזוֹי גוּט צוּ מִיר!״ זָאגְט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער: ״דוּ זָאגְסְט אַז עֶס אִיז דִיר אַזוֹי גוּט? וֶועל אִיךְ דִיר בְּרֶענְגֶען זַאכְן וָואס וֶועט דִיר טַאקֶע זַיין גוּט!״

דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע נַייעֶס!

אִיךְ הָאבּ אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט צְווִישְׁן דִי בָּחוּרִים, וֶוען מֶען פְרֶעגְט אֵיינֶעם: ״וָואס מַאכְסְטוּ? דֶערְצֵייל מִיר עֶפֶּעס אַ נַייעֶס״, זָאל מֶען עֶנְטְפֶערְן: ״ווִילְסְט הֶערְן אַ נַייעֶס? דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיךְ לִיבּ!״ דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע נַייעֶס! אִיךְ ווִיל אַז דִי מְלַמְדִים זָאלְן עֶס אוֹיךְ אַרַיין בְּרֶענְגֶען אִין דִי קִינְדֶער, זֵיי זָאלְן עֶנְטְפֶערְן: ״דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיךְ לִיבּ, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז זֵייעֶר גוּט צוּ מִיר״.

אַמָאל טְרֶעפְט אַ זֵיידֶע זַיין אֵיינִיקְל, אָדֶער אַ פֶּעטֶער זַיין נֶעפְיוּ, זֵיי פְרֶעגְן: ״וָואס טוּט זִיךְ? דֶערְצֵייל מִיר עֶפֶּעס״, זָאל מֶען עֶנְטְפֶערְן: ״דוּ ווִילְסְט אִיךְ זָאל דִיר עֶפֶּעס דֶערְצֵיילְן? דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיךְ לִיבּ! דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז זֵייעֶר גוּט צוּ מִיר!״

מֶענְטְשְׁן זֶענֶען נִישְׁט צוּגֶעווֹאוֹינְט צוּ הֶערְן רֶעדְן אַזוֹי אָפְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אֲפִילוּ צְווִישְׁן דִי לוֹמְדִים וָואס זִיצְן אוּן לֶערְנֶען, רֶעדְט מֶען צְווִישְׁן זִיךְ תּוֹרוֹת, בְּחִינוֹת אוּן עִנְיָנִים, אָבֶּער רֶעדְן אַזוֹי אָפְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מִיט אַזַא גִלוּי אֱלֹקוּת - דָאס נִישְׁט, אוּן דָאס אִיז דֶער גָלוּת, אַז דֶער יֵצֶר הָרָע מַאכְט פַארְגֶעסְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דִי גוֹיִם הָאבְּן טַאקֶע פַארְבְּרֶענְט דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער

האט אונז פאַרטריבן פון ארץ ישראל, אָבער דער אייבערשטער איז מיט אידישע קינדער, דער אייבערשטער האט זייער ליב אידישע קינדער.

אַ סגולה אויף אַלעס

אַסאַך מאָל קומען צו מיר אינגעלייט, זיי פרעגן: "ראש ישיבה, איך דאַרף אַן עצה, איך דאַרף ישועה, איך דאַרף אַ סגולה", דער מוטשעט זיך מיט פּרנסה, דער מוטשעט זיך מיט געזונט, - זאָג איך: ווער וויל אַ סגולה אין לעבן וואס איז בדוק ומנוסה, עס אַרבעט וואונדערליך אויף וואס אימער, אויף געזונט, אויף אַ שידוך, אויף פּרנסה, אויף אַ הויז, אויף אַ קאַר, עס איז אַ סגולה אויף אַלעס, דאַנק דעם אייבערשטן! זאָג פאַר'ן אייבערשטן: "**שכח אייבערשטער פאַר מיין לעבן! ביסט אַזוי גוט צו מיר!**" -אַז מען דאַנקט דעם אייבערשטן געבט דער אייבערשטער נאָך גוטע זאַכן.

מען דאַרף אָנהייבן זוכן דאס גוטס אין לעבן, עס קען נישט זיין אַז עס זאָל זיין נאָר שלעכט, אַפילו אַ מענטש וואס איז פול מיט יסורים, מוז קענען טרעפן עפּעס גוטס אין זיין לעבן. דער הייליגער רבי נתן האט אַזויפיל געליטן אין לעבן, ער האט זיך געמוטשעט מיט די קינדער, ער האט זיך געמוטשעט מיט די ווייב, ער האט זיך געמוטשעט מיט פּרנסה, ער האט זיך געמוטשעט מיט זיינע עלטערן; אוי וואס רבי נתן האט אַלץ געליטן, וואס מען האט אַלץ געטון מיט רבי נתן, מען האט אים פאַרטריבן, ער האט געהאַט מתנגדים, מען האט אים געוואָלט לייגן אין תפיסה, מען האט אַפילו איינמאָל געדינגען איינער זאָל אים הרג'ענען, נאָר יענער האט נעבעך גענומען אַ צווייטן און רבי נתן איז געראַטעוועט געוואָרן, אָבער ווען מען פלעגט אים פרעגן: "**וואס מאַכסטו?**" האט ער אַלץ געזאָגט: "**עס איז נאָך מיט גרויס חסדים!**"

אַ צווייטער וואָלט שוין לאַנג געוויינט, אַ צווייטער וואָלט שוין לאַנג געשאָלטן רחמנא לצלן, אַ צווייטער וואָלט שוין לאַנג געזאָגט: "דער אייבערשטער איז ברוגז אויף מיר, דער אייבערשטער שלאָגט מיך", ווי מען הערט ליידער אַזעלכע אויסדרוקן פון מענטשן, מענטשן כאַפּן זיך נישט ווי אַזוי זיי רעדן, מען דאַרף רעדן צום אייבערשטן מיט דרך ארץ, מען קען נישט

זָאגְן: ״אִיךְ פְּרוּבִּיר צוּ לֶערְנֶען אוּן דַאוֶונֶען אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער שְׁלָאגְט מִיךְ, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז בְּרוֹגֶז אוֹיף מִיךְ״, - דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער שְׁלָאגְט נִישְׁט! דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז נִישְׁט בְּרוֹגֶז! פַארְוָואס רֶעדְסְטוּ אַזוֹי?!

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט נִישְׁט פַיינְט אִידִישֶׁע קִינְדֶער!

פָּארִיגֶע וָואךְ הָאבְּן מִיר גֶעהַאט דֶעם פָּסוּק (דְּבָרִים אָ, כז): ״וַתֵּרָגְנוּ בְאָהֳלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ בְּשִׂנְאַת ה׳ אֹתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם״, דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער הָאבְּן זִיךְ אָפְּגֶערֶעדְט, צוּלִיבּ דִי פַיינְטְשַׁאפְט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן הָאט עֶר אוּנְז אַרוֹיס גֶעצוֹיגְן פוּן לַאנְד מִצְרַיִם. זָאגְט רַשִׁ״י: ״וְהוּא הָיָה אוֹהֵב אֶתְכֶם, אֲבָל אַתֶּם שׂוֹנְאִים אוֹתוֹ״, בֶּאֱמֶת הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶענְק יָא לִיבּ, נָאר עֶנְק הָאבְּן אִים פַיינְט. ״מָשָׁל הֶדְיוֹט אוֹמֵר: מַה דִּבְלִבָּךְ עַל רְחִימָךְ, מַה דִּבְלִבֵּהּ עֲלָךְ״, דָאס אִיז אַזוֹי וְוי דֶער מָשָׁל פוּן מֶענְטְשְׁן, ׳וָואס דוּ טְרַאכְטְסְט אוֹיף דַיין חָבֵר, מֵיינְסְטוּ אַז יֶענֶער טְרַאכְט אוֹיף דִיר׳; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט נִישְׁט פַיינְט אִידִישֶׁע קִינְדֶער!

דֶער יֵצֶר הָרָע קוּמְט אוּן רֶעדְט אֵיין דֶעם מֶענְטְשׁ: ״דוּ הָאסְט גֶעזִינְדִיגְט, דוּ בִּיסְט שׁוֹין פַארְטְרִיבְּן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דוּ דַארְפְסְט שׁוֹין זַיין בְּעַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה״, - דָאס אִיז לִיגְנְט, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט לִיבּ אִידִישֶׁע קִינְדֶער, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וַוארְט אַז מֶען זָאל רֶעדְן צוּ אִים, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וַוארְט מֶען זָאל צוּרִיק קוּמֶען צוּ אִים, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וַוארְט מֶען זָאל תְּשׁוּבָה טוּן, מֶען זָאל אִים אִיבֶּערְבֶּעטְן אוּן זִיךְ מִתְוַדֶּה זַיין, אַזוֹי וְוי אַ טַאטֶע וַוארְט דַיין קִינְד זָאל קוּמֶען אִים אִיבֶּער בֶּעטְן: ״טַאטִי, זַיי מִיר מוֹחֵל״, ״טַאטִי, אִיךְ גֵיי שׁוֹין זַיין ווָאוֹיל״, דָאס ווִיל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער, זָאג פַארְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ בִּין אַרָאפְּגֶעפַאלְן אִין אַן עֲבֵירָה, זַיי מִיר מוֹחֵל, אִיךְ גֵיי שׁוֹין זַיין ווָאוֹיל״, - אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט אָנְנֶעמֶען דַיין תְּשׁוּבָה.

לָאמִיר זִיךְ דָאס פָארְנֶעמֶען, אָנְהֵייבְּן רֶעדְן שֵׁיין, גֶעעֶנְדִיגְט מִיט וֵויינֶען; אַז מֶען פְרֶעגְט דִיר: וָואס מַאכְסְטוּ? עֶנְטְפֶער: ״שְׁכוֹחַ אֵייבֶּערְשְׁטֶער!״ וָואס הֶערְט זִיךְ? ״בָּרוּךְ הַשֵּׁם!״

שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו

וֶוען יוֹסֵף הַצַדִיק אִיז גֶעוֶוען אִין תְּפִיסָה, שְׁטֵייט אִין פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית לט, ג): "וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ", זַיין הֶער הָאט גֶעזֶען אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט יוֹסֵף, פְרֶעגְן דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים (מֶדְרָשׁ תַּנְחוּמָא וַיֵּשֶׁב ח) וִוי אַזוֹי הָאט דֶער גוֹי פּוֹטִיפַר גֶעזֶען אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט יוֹסֵף? נָאר עֶר הָאט גֶעזֶען: "שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו", דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְנ'ס נָאמֶען אִיז אִים גֶעלִיגְן אִין מוֹיל!

דָאס קֶען מֶען גְלַייךְ זֶען, וֶוען מֶען פְרֶעגְט אַ אִינְגְל, אַ בָּחוּר אָדֶער אִינְגֶערְמַאן: וָואס מַאכְסְטוּ? וָואס הֶערְט זִיךְ? אוֹיב עֶר עֶנְטְפֶערְט: "בָּרוּךְ הַשֵׁם", "שְׁכוֹחַ אֵייבֶּערְשְׁטֶער פַאר מַיין לֶעבְּן", "דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא", "דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז גוּט צוּ מִיךְ!" אִיז אַ סִימָן אַז עֶר אִיז אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אִים.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אִים

אַ מֶענְטְשׁ קֶען גֵיין מִיט אַ גְרוֹיסֶע הוּט, מִיט אַ שֵׁיינֶע רֶעשְׁוָואלְקֶע, אוּן גֵייט נָאךְ אַיינְגֶעבּוֹיגְן, עֶר קוּקְט מַמָשׁ אוֹיס וִוי אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, אָבֶּער עֶס מֵיינְט נָאכְנִישְׁט אַז עֶר אִיז אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, קֶען זַיין עֶר דַארְף פָּשׁוּט אַבִּיסְל אוֹיפְמֶערְקְזַאמְקֵייט (אַטֶענְשָׁאן), וָואס הָאט עֶר מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן? וָואס אִיז עֶר חָשׁוּב? עֶר רֶעדְט נִישְׁט קַיין אֵיין דִיבּוּר פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן?! פְּרוּבִּיר עֶס אוֹיס, פְרֶעג אִים: וָואס טוּט זִיךְ? עֶר עֶנְטְפֶערְט: "גָארְנִישְׁט!" וָואס מַאכְסְטוּ? עֶר עֶנְטְפֶערְט: "וֶוער זָאגְט אִיךְ מַאךְ?!"

אַז מֶען וויל וויסְן צִי דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אַ מֶענְטְשׁ, הֶער וָואס עֶר רֶעדְט; אַז דוּ הֶערְסְט אִים רֶעדְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיז אַ סִימָן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אִים, אָבֶּער אַז מֶען הֶערְט נִישְׁט אֵייבֶּערְשְׁטֶער פוּן זַיין מוֹיל, וֶוער רֶעדְט נָאךְ אַז עֶר רֶעדְט 'נִיבּוּל פֶּה, דַארְף מֶען שְׁטֵיין זֵייעֶר וַוייט פוּן אִים.

הָאבּ נִישְׁט מוֹרָא פוּן דַיין מֶענֶעדְזְשֶׁער

מֶען דַארְף זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן פוּן אֵיינֶעם וָואס רֶעדְט נִיבּוּל פֶּה; קֵיינְמָאל

זיך נישט דרייען מיט בחורים וואס רעדן עבירות, קיינמאל זיך נישט דרייען מיט בחורים וואס רעדן ניבול פה. אפילו א גוטער בחור, אויב וועט ער זיך דרייען מיט בחורים וואס רעדן אזוי האלב-וועגס שמוציג, וועט ער אויך רחמנא לצלן אריינפאלן אין שאול תחתית.

די זעלבע זאך איז מיט אינגעלייט ביי די ארבעט; האב נישט מורא פון דיין מענעדזשער, אויב דיין מענעדזשער שרייט שמוץ שמוץ, זאלסטו אים זאגן: **"קוק אהער, אדער הערסטו אויף רעדן שמוציג אדער גיי איך ארויס פון דא!"** אפשר וועט ער ווערן דערשראקן די ערשטע מינוט, **"דו זאגסט מיר וואס צו טון?!"** - אבער מארגן וועט ער דיך מכבד זיין.

דאס איז אויך אן עצה פאר ווער עס ארבעט מיט גוים, צום ביישפיל אז דו ארבעטסט אין פלאמינג, דו האסט גוים וואס העלפן דיר אין פלאמינג, זאלסטו זיי זאגן: **"דא קען מען נישט רעדן עבירות!"** זאג עס מיט א שטארקקייט, האב נישט מורא.

מען ווערט נאכגעשלעפט

נישט דא אזא זאך פון רעדן עבירות, ווייל ווי געלונגען דו ביסט און ווי ערליך דו ביסט, ווערט מען נאכגעשלעפט נאך וועמען מען דריידט זיך, אז דו דרייסט זיך מיט גוטע חברים וואס רעדן פונעם אייבערשטן און פון אמונה, וועסטו פלוצלינג אנהייבן רעדן פונעם אייבערשטן, און אז דו דרייסטו זיך מיט מענטשן וואס רעדן שמוציג וועסטו אויך אנהייבן רעדן שמוציג.

דאס איז די מעלה אז מען קומט אין 'היכל הקודש', ווייל ווי נישט ווי - הייבסטו אויך אן צו שמעקן גוט, אזוי ווי א מענטש וואס גייט אריין אין א בשמים געשעפט, ער וויל קויפן א מתנה פאר זיין ווייב, למעשה האט ער זיך נישט געקענט צוזאמקלויבן, ער האט גארנישט געקויפט, אבער ווען ער קומט ארויס, האט זיך אין אים עפעס אנגעקלעבט, ער שמעקט שוין אויך גוט. אדער א מענטש וואס דריידט זיך נעבן איינעם וואס רייכערט, ווען אים מענטשן פרעגן: "דו רייכערסט?" די ווייב וועט שוין נישט וועלן שטיין

נֶעבְּן אִים, זִי וֶועט אִים זָאגְן: "הָאסְט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ רֵייכֶערְן", אוּן עֶר וֶועט זִיךְ פַארְעֶנְטְפֶערְן: "אִיךְ הָאבּ נִישְׁט גֶערֵייכֶערְט, אִיךְ בִּין נָאר גֶעזִיצְן אִין קַאר נֶעבְּן אֵיינֶער וָואס רֵייכֶערְט", זִי וֶועט עֶס אָבֶּער נִישְׁט גְלֵייבְּן וַוייל עֶר שְׁמֶעקְט מַמָּשׁ כְּאִילוּ עֶר הָאט גֶערֵייכֶערְט.

אַז מֶען דְרֵיידְט זִיךְ נֶעבְּן אֵיינֶעם וָואס שְׁמֶעקְט גוּט - הֵייבְּט מֶען אוֹיךְ אָן צוּ שְׁמֶעקְן גוּט, אוּן אַז מֶען דְרֵיידְט זִיךְ נֶעבְּן אֵיינֶעם וָואס שְׁמֶעקְט נִישְׁט גוּט - הֵייבְּט מֶען אוֹיךְ אָן נִישְׁט גוּט צוּ שְׁמֶעקְן; דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ אִיז, וֶוען מֶען דְרֵיידְט זִיךְ נֶעבְּן אֵיינֶעם וָואס רֶעדְט פוּן אֱמוּנָה, וֶועסְטוּ אוֹיךְ אָנְהֵייבְּן רֶעדְן פוּן אֱמוּנָה, אוּן אַז מֶען דְרֵיידְט זִיךְ נֶעבְּן אֵיינֶעם וָואס רֶעדְט יֵאוּשׁ וֶוערְטֶער, קְלָלָה וֶוערְטֶער, וֶועסְטוּ אוֹיךְ פְּלוּצְלִינְג אָנְהֵייבְּן רֶעדְן דִי וֶוערְטֶער.

פָּאלְגְט מִיר, הָאט נִישְׁט מוֹרָא, גֵיי צוּ דַיין בַּעַל הַבַּיִת אוּן זָאג אִים: "קוּק אַהֶער, דוּ בִּיסְט זֵייעֶר אַ וואוֹילֶער בַּעַל הַבַּיִת, אָבֶּער אַז אִיךְ אַרְבֶּעט דָא קֶען מֶען נִישְׁט רֶעדְן שְׁמוּצִיג!" אַוַודַאי וֶועט עֶר וֶוערְן אַבִּיסְל בֵּייז: 'וָואס הֵייסְט? דוּ וֶועסְט מִיר נִישְׁט זָאגְן וָואס צוּ טוּן, דָאס אִיז מַיין בִּיזְנֶעס, דָאס אִיז מַיין בִּנְיָן אוּן אִיךְ וֶועל דָא טוּן וָואס אִיךְ וִויל', זָאלְסְטוּ אִים נָאכְאַמָאל זָאגְן אָן מוֹרָא: "קוּק אַהֶער, צוּ מִיר קֶענְסְט נִישְׁט רֶעדְן שְׁמוּצִיג!"

מֶענְטְשְׁן וֵוייסְן שׁוֹין אַז אִין הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ קֶען מֶען נִישְׁט רֶעדְן שְׁמוּצִיג; אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעהֶערְט אַסַאךְ גְרִיסְן, וִוי מֶענְטְשְׁן דֶערְצֵיילְן מִיר אַז זֵייעֶר בַּעַל הַבַּיִת הָאט זִיךְ אוֹיסְגֶעדְרוּקְט: "אָה, אִיךְ הָאבּ פַארְגֶעסְן אַז אִין הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ קֶען מֶען נִישְׁט רֶעדְן עֲבֵירוֹת", יָא, אַזוֹי אִיז עֶס, אִין הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ קֶען מֶען נִישְׁט רֶעדְן עֲבֵירוֹת.

עֶר לֶערְנְט זִיךְ אוֹיס פוּן זַיינֶע חֲבֵרִים

בַּיי קִינְדֶער זֶעט מֶען דָאס זֵייעֶר שְׁנֶעל, וֶוען מֶען שִׁיקְט אַ נֵייעֶ אִינְגְל אִין חֵדֶר אַרַיין, קוּמְט עֶר אַהֵיים מִיט נֵייעֶ וֶוערְטֶער, "מְשׁוּגֶענֶער", "צֶעדְרֵייטֶער", וֶוערְטֶער וָואס עֶר הָאט נָאךְ קֵיינְמָאל נִישְׁט גֶעהֶערְט אִינְדֶערְהֵיים. בַּיי אוּנְז אִינְדֶערְהֵיים נִיצְט מֶען נִישְׁט דִי וֶוערְטֶער, אַז אִיךְ הֶער אַ קִינְד זָאגְן אַזֶעלְכֶע

וֶוערְטֶער, זָאגְט מֶען אִים אַז מֶען גֵייט אַרַיין לֵייגְן פֶּעפֶּער אִין זַיין מוֹיל! מֶען זָאגְט נִישְׁט אַרוֹיס דֶעם וָוארְט "מְשׁוּגֶענֶער", "צֶעדְרֵייטֶער", אָבֶּער אַז עֶר גֵייט אִין חֵדֶר לֶערְנְט עֶר עֶס זִיךְ אוֹיס פוּן זַיינֶע חֲבֵרִים מִיט וֶועם עֶר דְרֵיידְט זִיךְ.

מִשְׁפָּחָה טֶעקְסְט גְרוּפֶּע

דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט גֶעזָאגְט: אַז דוּ בִּיסְט אַרוֹיפְגֶעסֵיינְט אוֹיף אַ 'מִשְׁפָּחָה טֶעקְסְט גְרוּפֶּע' - קוֹדֶם כָּל, אַז דוּ ווִילְסְט מִיר פָּאלְגְן, זָאלְסְטוּ ווִיסְן אַז בֶּאֱמֶת דַארְפְסְטוּ עֶס בִּכְלַל נִישְׁט הָאבְּן, אוֹיבּ מֶען וֶועט דִיר זָאגְן אַז מִיט'ן נִישְׁט זַיין אוֹיף דִי גְרוּפֶּע צֶעבְּרֶעכְסְטוּ דִי מִשְׁפָּחָה, זָאלְסְטוּ ווִיסְן דָאס הֵייסְט נִישְׁט צֶעבְּרֶעכְן אַ מִשְׁפָּחָה, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן אִיךְ הָאבּ חֲתוּנָה גֶעמַאכְט דְרֵיי קִינְדֶער אוּן מִיר הָאבְּן נִישְׁט קַיין מִשְׁפָּחָה גְרוּפֶּע, דִי מִשְׁפָּחָה אִיז נִישְׁט צֶעפַאלְן... אוּן אִיךְ קוּם פוּן אַ מִשְׁפָּחָה מִיט פֶּערְצְן גֶעשְׁווִיסְטֶער אוּן מִיר הָאבְּן אוֹיךְ נִישְׁט קַיין מִשְׁפָּחָה גְרוּפֶּע.

אִיךְ זָאג דִיר "דוּ דַארְפְסְט נִישְׁט קַיין גְרוּפֶּע", שֵׁייד זִיךְ אָפּ פוּן אַלֶע גְרוּפֶּעס, דִי טֶעלֶעפָאוֹן אִיז גֶעמַאכְט גֶעוָוארְן צוּ הָאבְּן מְנוּחָה, אַז אִיךְ דַארְף אֵיינֶעם רוּפְן זָאל אִיךְ אִים קֶענֶען רוּפְן, אוּן אַז מַיין וַוייבּ זָאל מִיךְ קֶענֶען רוּפְן, דִי טֶעלֶעפָאוֹן אִיז נִישְׁט גֶעמַאכְט גֶעוָוארְן צוּ וֶוערְן מְשׁוּגָע, יֶעדֶע רֶגַע וֶוען אֵיינֶער אִיז לַאנְגְוֵוייליג, אֵיינֶער הָאט נִישְׁט וָואס צוּ טוּן, זָאל עֶר קֶענֶען עֶפֶּעס אַרוֹיסְשִׁיקְן, אַ מֶענְטְשׁ הַאלְט אִינְמִיטְן לֶערְנֶען אָדֶער טוּן עֶפֶּעס, דַארְף אִיךְ וֶוערְן גֶעשְׁטֶערְט יֶעדֶע סֶעקוּנְדֶע פוּן יֶעדֶע נַארִישְׁקֵייט?!

אָבֶּער אַז דוּ ווִילְסְט יָא זַיין אוֹיף אַ גְרוּפֶּע, זָאלְסְטוּ פוּן אֵיין זַאךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן, אַז אֵיינֶער שְׁרַייבְּט זִיךְ נִיבּוּל פֶּה, גֵיי אַרָאפּ פוּן דֶעם! וַוייל בַּאלְד רֶעדְסְטוּ אוֹיךְ אַזוֹי, וַוייל יֶענֶער הָאט אוֹיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ רֶעדְן נִיבּוּל פֶּה נָאר וַוייל עֶר הָאט אֵיינֶעם גֶעהֶערְט רֶעדְן נִיבּוּל פֶּה.

דִי וֶועלְט אִיז אַזוֹי שָׁאקְלְדִיג

מֶען דַארְף זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן צוּ בְּלַייבְּן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד. דִי וֶועלְט אִיז אַזוֹי שָׁאקְלְדִיג, אֵיין חִילּוּק אִיז דָא וָואס אִיז אַמָאל נִישְׁט גֶעוֶוען, אַמָאל

אִיז גֶעוֶוען וֶוען אֵיינֶער הָאט אָפְּגֶעלָאזְט אִידִישְׁקֵייט רַחֲמָנָא לִצְלָן, הָאט עֶר זִיךְ גֶעטוֹישְׁט זַיין לְבוּשׁ, מֶען הָאט גְלַייךְ גֶעוואוּסְט (יְהוֹשֻׁעַ ה, יג): "הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ", צִי עֶר אִיז פוּן אוּנְזֶערֶע אָדֶער נִישְׁט, הַיינְט זִיצְט עֶר אִינְאֵיינֶעם מִיט דִיר, עֶר זִיצְט מִיט דִיר בַּיי אֵיין חֲתוּנָה, עֶר עֶסְט שַׁבָּת בַּיים טִישׁ מִיט דִיר, עֶר עֶסְט הֶערִינְג אוּן פִישׁ מִיט דִיר, עֶר גֵייט מִיט אַ שְׁטְרַיימְל, בֶּעקֶעטְשֶׁע מִיט וַוייסֶע זָאקְן, אוּן עֶר רֶעדְט נִיבּוּל פֶּה, עֶר רֶעדְט מִינוּת, עֶר רֶעדְט אַפִּיקוֹרְסוּת, עֶר מַאכְט חוֹזֶק פוּן רַבָּנִים, עֶר מַאכְט חוֹזֶק פוּן עֶרְלִיכֶע אִידְן.

וֶועם ווילְן זֵיי אַ טוֹבָה טוּן?

דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט זֵייעֶר גֶעוֵויינְט פוּן טִיפֶענִישׁ פוּן הַארְץ: דוּ מַאכְט חוֹזֶק פוּן דִי תּוֹרָה? דוּ מַאכְסְט חוֹזֶק פוּן רַבָּנִים?! דִי רַבָּנִים וָואס בֶּעטְן זִיךְ דוּ זָאלְסְט נִישְׁט אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אַ טֶעלֶעפָאוֹן אִינְדֶערְהֵיים, וֶועם ווילְן זֵיי אַ טוֹבָה טוּן? זִיךְ אָדֶער דִיךְ?! זֵיי ווילְן דָאךְ נָאר דַיין טוֹבָה!

אִיךְ הֶער פוּן קִינְדֶער ווִי זֵיי וֵויינֶען צוּ מִיר: "רֹאשׁ יְשִׁיבָה, דֶער לֶעבְּן אִיז מִיר חָרוּב! אִיךְ הָאבּ גֶעקוּקְט נִישְׁט גוּטֶע זַאכְן", אִיךְ קוּק אִים אָן: "וָואס? דוּ הָאסְט גֶעקוּקְט נִישְׁט גוּטֶע זַאכְן? וואוּ?!' זָאגְט עֶר: "בַּיינַאכְט אִין מַיין טַאטֶע'נְס טֶעלֶעפָאוֹן!"

אִיךְ פַארְשְׁטֵיי נִישְׁט, וָואס אִיז דָא מַעֲשֶׂה? דוּ בִּיסְט דָאךְ שׁוֹין דָא, דוּ פַארְרוּפְסְט זִיךְ שׁוֹין אַ 'תַּלְמִיד הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ', אַ תַּלְמִיד מוֹהֲרָא"שׁ, אוּן דוּ בִּיסְט נָאכְאַלְץ קְלוּגֶער צוּ הַאלְטְן אִינְדֶערְהֵיים אַן אֶבֶן נֶגֶף?! דַיינֶע קִינְדֶער, דַיינֶע זוּן אוּן טֶעכְטֶער גֵייעֶן זִיךְ יֶעצְט מוּטְשֶׁען!

דוּ לַאכְסְט נָאךְ פוּן רַבָּנִים?

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם דוּ לַאכְסְט נָאךְ פוּן רַבָּנִים? דוּ שְׁפֶּעטְסְט פוּן רַבָּנִים?! וָואס וויל עֶר דֶען? עֶר וויל דֶען עֶפֶּעס פַאר זִיךְ? עֶס וויל דָאךְ דִיךְ! אִיךְ בִּין גֶעבִּינְדְן דִי הֶענְט, אִיךְ קֶען נִישְׁט צוּגֵיין צוּ יֶענֶעם אִים פָארְהַאלְטְן, וַוייל אַז אִיךְ וֶועל אִים פָארְהַאלְטְן וֶועט עֶר אָנְשְׁרֵייעֶן זַיין קִינְד: "פַארְוָואס דַארְפְסְטוּ דֶערְצֵיילְן

אַלֶעס וָואס טוט זִיךְ אִינְדֶערְהֵיים? רֶעד גָארנִישְׁט פוּן אִינְדֶערְהֵיים!״ אָדֶער וֶועט עֶר וֶוערְן בְּרוֹגֶז אוֹיף מִיר.

דִי הַארְץ קֶען פְּלַאצְן פוּן וָואס אִיךְ הֶער אַלְץ צַאם פוּן קִינְדֶער! דִי וָואךְ הָאבּ אִיךְ נָאכְאַמָאל גֶעהַאט אַ סִיפּוּר, אַ קִינְד קוּמְט צוּ מִיר, עֶר וֵויינְט אַז עֶר הָאט גֶעזֶען שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן, פְרֶעג אִיךְ אִים: ״וָואס? דוּ קוּקְסְט? וואוּ קֶענְסְטוּ קוּקְן? דוּ בִּיסְט דָאךְ אַן אָפְּגֶעהִיטֶענֶער קִינְד?!״ זָאגְט עֶר מִיר: ״אִיךְ קוּק אִין מַיין טַאטֶע׳ס טֶעלֶעפָאוֹן וֶוען עֶר שְׁלָאפְט!״ אִיךְ טְרַאכְט צוּ מִיר: ׳וָואס אִיז דִי מַעֲשֶׂה מִיט דֶעם אִינְגֶערְמַאן? פַארְוָואס אִיז עֶר אַן אוֹיבֶער חָכָם?!׳ יֶעצְט מוּטְשֶׁעט זִיךְ שׁוֹין זַיין קִינְד, עֶר דַארְף נָאר קוּקְן אֵיין שְׁלֶעכְטֶע מִיסְט, נִישְׁט קַיין לַאנְגֶע זַאךְ, אוּן עֶר מוּטְשֶׁעט זִיךְ שׁוֹין פַארְ׳ן לֶעבְן הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ. עֶר וֶועט זִיךְ דַארְפְן מוּטְשֶׁען נָאךְ דִי חֲתוּנָה, דָאס אִיז מַמָּשׁ וִוי אַ קְלֶעבּ וָואס לָאזְט נִישְׁט אָפּ דֶעם מֶענְטְשׁ, עֶס וֶועט אִים נָאכְלוֹיפְן דִמְיוֹנוֹת.

דוּ מַאכְסְט חוֹזֶק פוּן אַ רָב? דוּ מַאכְסְט חוֹזֶק פוּן מוֹהֲרָא״ש?! דוּ בְּרֶענְגְסְט אַרַיין אִין שְׁטוּבּ דַיין טֶעלֶעפָאוֹן?! עֶס אִיז דָאךְ אַ לַאו אִין דִי תּוֹרָה (דְּבָרִים כב, ח): ״וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ״, לֵייג נִישְׁט קַיין בְּלוּט בַּיי דִיר אִינְדֶערְהֵיים, מוֹהֲרָא״ש הָאט זִיךְ גֶעבֶּעטְן מֶען זָאל נִישְׁט הָאבְּן אִינְדֶערְהֵיים נִישְׁט קַיין קָאמְפְּיוּטֶער, לָאז דַיין שְׁטוּבּ זַיין אַ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דַיינֶע קִינְדֶער זָאלְן אוֹיפְוַואקְסְן זוֹיבֶּער.

נֶע, דוּ קֶענְסְט נִישְׁט מַיינֶע קִינְדֶער...

מֶען הֶערְט וִוי מֶענְטְשְׁן פָּאפְּן זִיךְ נֶעבֶּעךְ, זֵיי מֵיינֶען: ׳נֶע, דוּ קֶענְסְט נִישְׁט מַיינֶע קִינְדֶער, מַיינֶע קִינְדֶער דַארְפְן נִישְׁט דִי זַאכְן, דִי אַלֶע דְרָשׁוֹת אִיז גֶעמַאכְט פַאר מֶענְטְשְׁן וָואס וֵוייסְן נִישְׁט וִוי אַיין אוּן וִוי אוֹיס, מַיינֶע קִינְדֶער וֵוייסְן וִוי אַיין אוּן וִוי אוֹיס, מַיינֶע קִינְדֶער דַארְפְן נִישְׁט דִי אַלֶע זַאכְן׳, ׳מַיינֶע קִינְדֶער דַארְפְן נִישְׁט קַיין שִׁידוּכִים, מַיינֶע קִינְדֶער קֶענֶען וַוארְטְן בִּיז דִי אַכְצְן, בִּיז דִי צְוָואנְצִיג׳... דַיינֶע קִינְדֶער דַארְפְן נִישְׁט דִי זַאכְן?! וִויפִיל יָאר דוּ וֶועסְט נָאר לֶעבְן וֶועסְטוּ נִישְׁט גֶעוואוּיר וֶוערְן וָואס דַיין קִינְד וֵוייסְט שׁוֹין הַיינְט יֶעצְט יוּנְגֶערְהֵייט!

גֶעבּ אַכְטוּנְג מִיט וֶועמֶען דוּ דְרֵייסְט זִיךְ, גֶעבּ אַכְטוּנְג וָואס פַּאר אַ חֲבֵרִים דוּ הָאסְט, אֵיינֶער וָואס שְׁפֶּעט פוּן עֶרְלִיכֶע אִידְן - לוֹיף אַוֶועק פוּן אִים, אֵיינֶער וָואס מַאכְט לֵיצָנוּת פוּן עֶרְלִיכֶע זַאכְן - גֵיי אַוֶועק פוּן אִים, אַזוֹי וֶועסְטוּ הָאבְּן עֶרְלִיכֶע קִינְדֶער, עֶרְלִיכֶע דוֹרוֹת.

אִידִישֶׁע שְׁטִיבֶּער וֶוערְט חָרוּב וְנֶחְרַב, קִינְדֶער פַּאלְן נֶעבֶּעךְ אַוֶועק פוּן אִידִישְׁקֵייט, וַוייל מֶען טְרַייבְּט אַרוֹיס דִי שְׁכִינָה פוּן שְׁטוּב, מֶען פָּאלְגְט נִישְׁט וָואס דִי עֶרְלִיכֶע אִידְן זָאגְן, דָאס אִיז חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

נוֹשֵׂא ג׳ - מָרָה שְׁחוֹרָה אִיז סַכָּנַת נְפָשׁוֹת!

מֶען טָאר נִישְׁט זַיין בְּעַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה, מִיר הָאבְּן שׁוֹין גֶערֶעדְט דֶערְפוּן בַּיי סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת אוּן בַּיי שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, אָבֶּער אַזוֹי ווִי נִישְׁט יֶעדֶער אִיז דָא גֶעוֶוען, וֶועל אִיךְ עֶס אִיבֶּער זָאגְן. ״עֶס אִיז נִישְׁט דָא נָאךְ אַזַא סַכָּנָה פַּאר אַ מֶענְטְשׁ ווִי עַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה!״ מֶען זָאגְט פַּאר אַלֶע בָּחוּרִים אוּן אִינְגֶעלַייט בְּשֵׁם דֶעם הֵיילִיגְן צַדִיק רֶבִּי פִּנְחָס׳ל קָארִיצֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אַז ׳תִּשְׁעָה בְּאָב טָאר מֶען נִישְׁט לַאכְן, עֶס אִיז סַכָּנַת נְפָשׁוֹת׳, דַארְף מֶען ווִיסְן אַז דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ אִיז מִיט עַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה, תִּשְׁעָה בְּאָב דַארְף מֶען אַכְטוּנְג גֶעבְּן מֶען זָאל נִישְׁט אַרוּמְלַאכְן, אָבֶּער עַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה אִיז אַ גַאנְץ יָאר אַ סַכָּנָה! אַ סְקוּנְדֶע עַצְבוּת, אַ סְקוּנְדֶע מָרָה שְׁחוֹרָה אִיז סַכָּנַת נְפָשׁוֹת!

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב׳, סִימָן מח): ״**שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לִכָּנֵס בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ**״, וֶוען מֶען הוֹיבְּט אָן דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, ״**אֲזַי תֵּכֶף הִיא עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ עַצְבוּת, חַס וְשָׁלוֹם**״, אִיז אַ גְרוֹיסֶע עֲבֵירָה צוּ זַיין טְרוֹיעֶרִיג, ״**כִּי עַצְבוּת הִיא סִטְרָא אָחֳרָא** (זֹהַר נח דַף עא)״, וַוייל טְרוֹיעֶר קוּמְט פוּן דִי סִטְרָא אַחֲרָא, ״**וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׂוֹנֵא אוֹתָהּ**״, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט דָאס פַּיינְט!

מֶען טָאר נִישְׁט זַיין בְּעַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה

מֶענְטְשְׁן מִישְׁן אוֹיס דִי יוֹצְרוֹת, מֶענְטְשְׁן וֶוערְן דֶערְשְׁרָאקְן, מֶען מֵיינְט

אַז תִּשְׁעָה בְּאָב אִיז אַ טָאג פוּן זַיין בְּעַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה, אָבֶּער עֶס אִיז נִישְׁט רִיכְטִיג, וֶוען מֶען זִיצְט אוֹיף דֶער עֶרְד, קוּמְט נִישְׁט אַרַיין קַיין שְׁרֶעק, אַ פַאֲרלוֹירֶנְקֵייט, אַן אוֹיפְגֶעגֶעבְּנְקֵייט, עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין יֵאוּשׁ, עֶס אִיז נִישְׁט דָא קַיין אוֹיפְגֶעגֶעבְּנְקֵייט, מֶען וֵויינְט וַוייל מֶען אִיז פַארְטְרִיבְּן גֶעוָוארְן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעשִׁיקְט דִי גוֹיִם צוּ פַארְבְּרֶענֶען דֶעם הוֹיז פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

מֶען דַארְף הַאלְטְן אֲבֵלוּת, מֶען דַארְף זִיצְן אוֹיף דֶער עֶרְד, אָבֶּער מֶען טָאר נִישְׁט זַיין בְּעַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה. דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעזָאגְט מֶען דַארְף זִיצְן אוֹיף דֶער עֶרְד, יֶעצְט עֶסְט מֶען נִישְׁט, יֶעצְט בָּאדְט מֶען זִיךְ נִישְׁט, אוּן דִי פְרוֹיעֶן טוּעֶן זִיךְ אוֹיס דִי צִירוּנְגֶען, עֶס אִיז אַ צַייט וָואס מֶען טְרוֹיעֶרְט, אָבֶּער נִישְׁט מִיט מָרָה שְׁחוֹרָה, נִישְׁט פוּן פַארְלוֹירֶנְקֵייט, נִישְׁט פוּן דֶערְשְׁרָאקֶנְקֵייט, פַארְקֶערְט, אִיךְ גְלֵייבּ וַוייטֶער אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיךְ לִיבּ, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט מִיר!

נוֹשֵׂא ד' - **הַפָּצָה.**

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אִיז אַמָאל גֶעפָארְן אוּנְטֶערְוֶועגְנְס, אִינְמִיטְן וֶועג זֶענֶען אַרִיבֶּער גֶעפָארְן אַסַאךְ זֶעלְנֶער פוּן דִי קָאזַאקְן, הָאט דֶער רֶבִּי אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ שְׁמוּעֶסְן אִיבֶּער רוּסְלַאנְד אוּן דִי רוּסְן, וָואס עֶס וֶועט זִיךְ טוּן זֵיי אִיר בִּיז מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען, אוּן וָואס עֶס וֶועט זַיין מִיט זֵיי פוּן נָאךְ בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ בִּיז תְּחִיַּת הַמֵּתִים. רֶבִּי נָתָן אוּן רֶבִּי נַפְתָּלִי זֶענֶען דֶעמָאלְט מִיטְגֶעפָארְן אִינֶעם וָואגְן, אוֹיךְ אִיז דֶעם רֶבִּינְ'ס אֵיידֶעם ר' יוֹסְקָא דָארְט גֶעוֶוען, עֶר אִיז גֶעזִיצְן נֶעבְּן רֶבִּי'ן, אוֹיסֶער דֶעם זֶענֶען גֶעוֶוען אִינֶעם וָואגְן נָאךְ צְוֵויי מֶענְטְשְׁן - אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ - פוּן טֶעפְּלִיק; אַלֶע הָאבְּן גֶעקוּקְט דֶעם רֶבִּי'ן אִין פָּנִים בְּשְׁעַת דֶער רֶבִּי הָאט דֶערְצֵיילְט וָואס עֶס וֶועט זַיין דֶער סֵדֶר פוּן בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. נָאכְדֶעם הָאט רֶבִּי נָתָן גֶעוָואלְט אִיבֶּער שְׁמוּעֶסְן מִיט ר' יוֹסְקָא הָאט עֶר גֶעזֶען אַז עֶר וֵוייסְט נִישְׁט גָארְנִישְׁט פוּנֶעם גַאנְצְן שְׁמוּעֶס, אוֹיךְ וֶוען רֶבִּי נַפְתָּלִי הָאט גֶעוָואלְט אִיבֶּערְגֵיין מִיט דִי צְוֵויי מֶענְטְשְׁן פוּן טֶעפְּלִיק דֶעם שְׁמוּעֶס הָאט עֶר אוֹיךְ גֶעזֶען אַז זֵיי וֵוייסְן נִישְׁט פוּן וָואס מֶען רֶעדְט, דֶעמָאלְט הָאט רֶבִּי נָתָן אוּן

רֶבִּי נַפְתָּלִי פַארְשְׁטַאנֶען אַז דֶער רֶבִּי ווִיל אַז קֵיינֶער זָאל נִישְׁט ווִיסְן פוּן דֶעם גַאנְצְן שְׁמוּעֶס. רֶבִּי נָתָן הָאט אַלֶעס אָפְּגֶעשְׁרִיבְּן מִיט רָאשֵׁי תֵּיבוֹת, אוּן דָאס אִיז דֶער סֵפֶר "מְגִלַּת סְתָרִים". אַמָאל הָאט מֶען שְׁטַארְק צוּגֶעדְרוּקְט רֶבִּי נַפְתָּלִי עֶר זָאל דֶערְצֵיילְן עֶפֶּעס פוּן סֵפֶר "מְגִלַּת סְתָרִים" הָאט עֶר גֶעזָאגְט: "אִיךְ טָאר גָארְנִישְׁט אַנְטְפְּלֶעקְן - אַזוֹי הָאט מִיר דֶער רֶבִּי אָנְגֶעזָאגְט - אָבֶער אֵיין זַאךְ קֶען אִיךְ אַייךְ זָאגְן, וֶוען דֶעם רֶבִּינְ'ס סְפָרִים וֶועלְן אַרַיין גֵיין אִין דִי וֶועלְט - קֶען מֶען זִיךְ גְרֵייטְן אוֹיף מָשִׁיחַ".

מִיט דֶעם אִיז מֶען מְקַרֵב דִי גְאוּלָה

ווארוּיל אִיז דֶער וָואס קֶען נֶעמֶען אַ חֵלֶק אִין הַפָּצָה, וֶוער עֶס קֶען גֵיין אַבִּיסְל פַארְשְׁפְּרֵייטְן דִי הֵיילִיגֶע סְפָרִים, קוּנְטְרֵסִים, גִלְיוֹנוֹת, סִידִיס, קַארְטְלֶעךְ פוּן רֶבִּי'ן.

עֶס דְרֵייעֶן זִיךְ אַרוּם בָּחוּרִים, אִינְגֶעלַייט, מֵיידְלֶעךְ אוּן וַוייבְּלֶעךְ, פַארְלוֹירֶענֶע נְשָׁמוֹת, אִינְדְרוֹיסְן זֶעעֶן זֵיי אוֹיס גֶעהֶערִיג, אָבֶער אִינֶעווֵייניִג זֶענֶען זֵיי פַארְלוֹירְן. דֶער מֶענְטְשׁ אִיז פוּל מִיט קַשְׁיוֹת אוֹיף דִי אֱמוּנָה; עֶר מֵיינְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז בְּרוֹגֶז אוֹיף אִים, עֶר מֵיינְט אַז עֶר קֶען שׁוֹין נִישְׁט תְּשׁוּבָה טוּן ווַייל עֶר הָאט אָפְּגֶעקוּקְט עֲבֵירוֹת, דִי מֹחַ אִיז אִים אִינְגַאנְצְן מְטֻמְטָם, וֶוען דוּ גֶעבְּסְט אִים אַ סֵפֶר, אַ קוּנְטְרֵס פוּן רֶבִּי'ן, לֵייגְט עֶר עֶס אַרַיין אִין טַאשׁ, בַּאלְד עֶפְנְט עֶר עֶס אוֹיף, וֶועט עֶר זֶען שְׁטֵיין: "דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא מִיט דִיר, בַּיי דִיר, נֶעבְּן דִיר, פַארְלִיר דִיךְ נִישְׁט, הָאסְט אַ שְׁוֶוערֶע מִינוּט? הָאסְט אַ שְׁוֶוערֶע טָאג? קֶענְסְט נִישְׁט דֶעקְן דִי בַּאנְק? קֶענְסְט נִישְׁט דֶעקְן דִי קְרֶעדִיט קַארְד? בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועסְט זֶען נִיסִים!"

מִיט דֶעם אִיז מֶען מְקַרֵב דִי גְאוּלָה. וֶוען מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען וֶועלְן דִי מְפִיצִים זַיין דִי עֶרְשְׁטֶע אִין דִי רֵייעֶ, עֶס וֶועלְן קוּמֶען אַסַאךְ שֵׁיינֶע אִידְן, יֶעדֶער וֶועט קוּמֶען מִיט זַיין שֵׁיינֶע בֶּעקִיטְשֶׁע מִיט דִי זִילְבֶּערְנֶע שְׁטֶעקְן, אָבֶער דִי מְפִיצִים וֶועלְן שְׁטֵיין דִי עֶרְשְׁטֶע, מָשִׁיחַ וֶועט וֶועט דִיךְ אָנְכַאפְּן אוּן זָאגְן: "דוּ הָאסְט מִיךְ גֶעבְּרֶענְגְט, ווַייל דוּ הָאסְט גֶעגֶעבְּן אַ סֵפֶר פַאר דֶעם אוּן יֶענֶעם מִיט דֶעם הָאסְטוּ מְקַרֵב גֶעוֶוען גַאנְצֶעטֶע מִשְׁפָּחוֹת", ווַייל אַז דוּ בְּרֶענְגְסְט

צוריק ׳אֵיין בָּחוּר׳ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בַּאלְד הָאט עֶר חֲתוּנָה, עֶר שְׁטֶעלְט אוֹיף אַ שְׁטוּב מִיט קִינְדֶער, אֵיינִיקְלֶעךְ אוּן אוּר אֵיינִיקְלֶעךְ, קוּמְט אוֹיס אַז מִיט דֶעם ׳אֵיין גִלְיוֹן׳, ׳אֵיין קוּנְטְרֵס׳ - פוּן אֱמוּנָה, שָׁלוֹם בַּיִת, שְׁמִירַת שַׁבָּת, וָואס דוּ הָאסְט אִים גֶעגֶעבְּן הָאסְטוּ צוּרִיק גֶעבְּרֶענְגְט דוֹרֵי דוֹרוֹת צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן!

נוֹשֵׂא ה׳ - **רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּיים רֶבִּי׳ן**

דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ״א אִיז אַרַיין אִין אַ שְׁמוּעֶס פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּינְ׳ס רֹאשׁ הַשָּׁנָה: מֶען דַארְף יֶעצְט אַסַאךְ מִתְפַּלֵל זַיין מִיר זָאלְן קֶענֶען זוֹכֶה זַיין צוּ גֵיין צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עֶס אִיז שׁוֹין נֶענְטֶער וִוי וַוייטֶער.

דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ״ן, סִימָן תז): ״**שֶׁיְּכוֹלִין אָז אֲנָשִׁים לְקַבֵּל תִּקּוּנִים מַה שֶּׁבְּכָל הַשָּׁנָה לֹא הָיָה בְּאֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם תִּקּוּן בְּשׁוּם אֹפֶן, אַף עַל פִּי כֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יְכוֹלִין אֲפִילוּ הֵם לְקַבֵּל תִּקּוּן. אַף עַל פִּי שֶׁבְּכָל הַשָּׁנָה אֲפִילוּ הוּא בְּעַצְמוֹ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה לֹא הָיָה יָכוֹל לְתַקְּנָם, אֲבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם הֵם יְכוֹלִים לְקַבֵּל תִּקּוּנִים. כִּי אָמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עִנְיָנִים וְתִקּוּנִים מַה שֶּׁבְּכָל הַשָּׁנָה גַּם הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת**״, אַפִילוּ מֶענְטְשְׁן וָואס דֶער רֶבִּי קֶען אַ גַאנְץ יָאר נִישְׁט הֶעלְפְן, אָבֶער רֹאשׁ הַשָּׁנָה - קֶען עֶר יֶעדְן פַארְרֶעכְטְן.

עֶס אִיז אַן אִינְטֶערֶעסַאנְטֶע זַאךְ, אַ בְּלִינְדֶע שִׂנְאָה, אַנְשְׁטָאט רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת אוּן רֶבִּי׳ס זָאלְן אָנְכַאפְּן דִי גַאנְצֶע יְשִׁיבָה, דִי גַאנְצֶע קְהִלָּה זֵיי טְרָאגְן צוּ אַ צַדִּיק פוּן צְוֵויי הוּנְדֶערְט יָאר צוּרִיק וָואס קֶען יֶעדְן אֵיינֶעם פַארְרֶעכְטְן, שְׁטֵייט מֶען אוּן מֶען מַאכְט חוֹזֶק פוּן רֶבִּי׳ן, אוּן מֶען לָאזְט נִישְׁט אִינְגֶעלַייט פָארְן צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, פַארְוָואס? וַוייל זֵיי הָאבְן מוֹרָא אַז זֵיי וֶועלְן בַּאלְד נִישְׁט הָאבְן קַיין מִנְיָן, וַוייל אַלֶע קוּמֶען הַיינְט צוּם רֶבִּי׳ן.

עֶר לוֹיפְט פַאר זַיין לֶעבְּן

אַז דֶער שְׁוֶוער זָאגְט: ״אַז דוּ פָארְסְט קַיין אוּמַאן נֶעם אִיךְ אַהֵיים מַיין טָאכְטֶער״, אוּן דֶער טַאטֶע זָאגְט: ״אַז דוּ פָארְסְט קַיין אוּמַאן קֶענְסְטוּ נִישְׁט הָאבְּן אַ חֵלֶק פוּן מַיין יְרוּשָּׁה״, דַארְף מֶען בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מֶען זָאל קֶענֶען אָנְקוּמֶען קַיין אוּמַאן, אוּן נִישְׁט קוּקְן אוֹיף קֵיינֶעם.

אַ מֶענְטְשׁ וָואס פִּילְט נִישְׁט גוט, קוקְט נִישְׁט אוֹיף קֵיינֶעם, עֶר לֵייגְט אַלֶעס אִין דֶער זַייט און זוכְט אַ דָאקְטֶער וָואס קֶען אִים אוֹיסְהֵיילְן, וֶוען עֶר וֶועט זַיין גֶעזונְט וֶועט עֶר צוּרִיק קוּמֶען אִין בֵּית הַמֶדְרָשׁ אוֹיסְהֶערְן וָואס דוּ הָאסְט צוּ זָאגְן, אַזוֹי אוֹיךְ וֶוען עֶס וַוארְט פַּאר אַ מֶענְטְשׁ אַ גֶערִיכְט, עֶס וַוארְט אִים אַ מִשְׁפָּט, וֶועט עֶר נִישְׁט צוּהֶערְן וָואס דֶער זָאגְט און וָואס יֶענֶער זָאגְט, עֶר לוֹיפְט פַּאר זַיין לֶעבְן, עֶר זוכְט אַ לוֹיעֶר.

וָואס גֵייט זַיין דֶעם קוּמֶענְדִיגְן מִינוּט

דַארְף מֶען ווִיסְן אַז עֶס קוּמְט רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֵייט מֶען אוּנְז דַן זַיין, אוֹי וָואס עֶס טוּט זִיךְ אָפּ אִין אַ יָאר, אִיךְ וֵוייס נִישְׁט צִי וַוייל אִיךְ וֶוער עֶלְטֶער און אִיךְ הֶער מֶער מַעֲשִׂיּוֹת פוּן מֶענְטְשְׁן זֶעט עֶס אוֹיס מֶער שְׁרֶעקֶעדִיג, אָדֶער דִי וֶועלְט וֶוערְט טַאקֶע שְׁרֶעקֶעדִיגֶער, אַ מֶענְטְשׁ קֶען נִישְׁט ווִיסְן וָואס גֵייט זַיין מִיט אִים דֶעם קוּמֶענְדִיגְן מִינוּט! בַּאלְד זָאגְט דֶער דָאקְטֶער: קוּם צוּרִיק נָאכְמִאָל, עֶפֶּעס טוֹיג נִישְׁט מִיט דִיר אָדֶער מִיט דַיין וַוייבּ, דֶער שְׁטֶערְקְסְטֶער גֶעזוּנְטֶעסְטֶער מֶענְטְשׁ קֶען אִין אֵיין סֶעקוּנְדֶע כַאפְּן אַזַא שָׁאקְל, אַ סְטְרָאוּק וְכוּ׳, און עֶר לִיגְט שׁוֹין אִין בֶּעט...

שַׁבָּת הָאבּ אִיךְ גֶעהַאט בַּיי מִיר אַ גַאסְט, זָאגְט עֶר מִיר, אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט אַ קָאסְטֶעמֶער, אֵיין טָאג הָאט עֶר גֶעמַאכְט אַזֶעלְכֶע קוֹלוֹת אוֹיף מִיר, אִיךְ הָאבּ גֶעמֵיינְט אַז דֶער וֶועלְט עֶנְדִיגְט זִיךְ, אַ טָאג שְׁפֶּעטֶער הָאט עֶר זִיךְ נֶעבֶעךְ צַאמְגֶעלֵייגְט. וֵוייסְט דֶען וָואס גֵייט זַיין מִיט אִים?!

קוּם צוּם רֶבִּי׳ן וֶועסְטוּ אַלֶעס הָאבְן

רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁרַייבְּט מֶען אַלֶעס אָפּ, און עֶס אִיז דָא דָא אַ רֶבִּי וָואס זָאגְט "וֶוער עֶס קוּמְט צוּ מִיר אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה קֶען אִיךְ אִים הֶעלְפְן, רֹאשׁ הַשָּׁנָה קֶען אִיךְ אוֹיף יֶעדְן אֵיינֶעם מְלַמֵד זְכוּת זַיין, אִיךְ וֶועל טוּן דִי בֶּעסְטֶע וָואס אִיז שַׁיָיךְ אִים צוּ מְתַקֵן זַיין", און דֶער מֶענְטְשׁ טְרַאכְט נָאךְ: 'וָואס וֶועט מֶען זָאגְן אוֹיף מִיר? וָואס וֶועלְן מַיינֶע חֲבֵרִים טְרַאכְטְן אוֹיף מִיר? און וָואס וֶועט זַיין מִיט שִׁידוּכִים?!'

די קָאפּ הֵייבְּט זִיךְ צוּ דְרֵייעֶן מִיט אַזֶעלְכֶע נַארִישֶׁע זַאכְן, וָואס הָאסְטוּ מוֹרָא? אוֹיבּ דוּ פָּארְסְט נִישְׁט אוֹיף אוּמַאן גֵייסְטוּ יָא מַאכְן שִׁידוּכִים מִיט דַיינֶע קִינְדֶער, און אוֹיבּ דוּ פָּארְסְט יָא אוֹיף אוּמַאן גֵייסְטוּ נִישְׁט מַאכְן שִׁידוּכִים?!... קוּם צוּם רֶבִּי'ן וֶועסְטוּ הָאבְּן שִׁידוּכִים, קוּם צוּם רֶבִּי'ן וֶועסְטוּ אַלֶעס הָאבְּן.

אוֹיסְגֶעלֵייזְט דַיְיקָא דוּרְךְ אוּמַאן

"אָבֶער מַיין בַּעַל הַבַּיִת הָאט מִיר גֶעזָאגְט אוֹיבּ אִיךְ פָּאר קַיין אוּמַאן קֶען אִיךְ מֶער נִישְׁט צוּרִיק קוּמֶען אַרְבֶּעטְן בַּיי אִים" - זָאג אִים: "מִיר דַארְפְן זִיךְ נִישְׁט קְרִיגְן, דוּ מוּזְט מִיךְ נִישְׁט צוּרִיק נֶעמֶען", אִיךְ וֶועל נֶעמֶען אַן אַנְדֶערֶע אַרְבֶּעט, אִיךְ וֶועל אַלֵיינְס אַרַיינְגֵיין אִין בִּיזְנֶעס. דָא זֶענֶען דָא אִינְגֶעלַייט וָואס הָאבְּן גֶעאַרְבֶּעט בִּיטֶער שְׁוֶוער בַּיי אַנְדֶערֶע, און זֵיי זֶענֶען גֶעוָוארְן אוֹיסְגֶעלֵייזְט דַיְיקָא דוּרְךְ אוּמַאן, וַוייל דֶער בַּעַל הַבַּיִת הָאט אִים גֶעזָאגְט "דוּ קֶענְסְט נִישְׁט צוּרִיק קוּמֶען", אִיז עֶר אַלֵיינְס אַרַיין אִין בִּיזְנֶעס, בָּרוּךְ הַשֵּׁם. וָואס?! אִיךְ וֶועל אַוֶועקְגֶעבְּן מַיין לֶעבְּן פַאר מַיין בַּעַל הַבַּיִת?!

עֶר הָאט נֶעבֶּעךְ אָפְּגֶעקוֹיפְט אַ בֶּעקֶערַיי

אִיךְ הָאבּ אַ חָבֵר וָואס פְלֶעגְט פָּארְן קַיין אוּמַאן יֶעדֶעס יָאר אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בִּיז עֶר הָאט נֶעבֶּעךְ אָפְּגֶעקוֹיפְט אַ בֶּעקֶערַיי, אַזַא צָרָה, עֶר זָאגְט מִיר: **"דִי מֶערְסְטֶע קֶעיק פַארְקוֹיף אִיךְ עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיךְ קֶען נִישְׁט פָּארְן צוּם רֶבִּי'ן"**, - זָאג אִיךְ אִים: אַ בֶּעקֶערַיי דַארְפְסְטוּ?! אוֹיף וָואס דַארְפְסְטוּ אַ בֶּעקֶערַיי אוֹיבּ דוּ קוּמְסְט נִישְׁט אוֹיף אוּמַאן?! קוּם צוּם רֶבִּי'ן! שְׁטֶעל אַ צְוֵוייטְן אַנְשְׁטָאט דִיר אָדֶער מַאךְ צוּ דַיין גֶעשֶׁעפְט! קוּם צוּם רֶבִּי'ן, קוּם פַאר דַיין לֶעבְּן, קוּק נִישְׁט אוֹיף קֵיינֶעם, קוּק נִישְׁט אוֹיף גָארְנִישְׁט!"

אַז עֶס קוּמְט תִּשְׁעָה בְּאָב, דַארְף מֶען זִיךְ מְחַזֵק זַיין אִין מַאכְן שָׁלוֹם אֵיינֶער מִיטְ'ן צְוֵוייטְן; און אוֹיפְהֶערְן צוּ וֵויינֶען און קְרֶעכְצְן, וָואס עֶס זָאל נָאר פַּאסִירְן מִיט אַ מֶענְטְשׁ, אַז עֶר וֵויינְט פוּן שִׂמְחָה, מִיט אַ תִּקְוָה, מִיט אַ הָאפֶענוּנְג אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא - דָאס אִיז חָשׁוּב בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן, אָבֶער וֵויינֶען פוּן פַארְלוֹירְנְקֵייט אִיז גָארְנִישְׁט וֶוערְד; און זִיךְ מְחַזֵק זַיין אִין הַפָּצָה.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מִיר זָאלְן שׁוֹין אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערְן יֶעדֶער אֵיינֶער פוּן זַיין פְּרִיוַואטֶע גָלוּת, מֶען זָאל אָנְהֵייבְּן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אָנְהֵייבְּן דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אָנְהֵייבְּן זִיךְ לִיבּ הָאבְּן אֵיינֶער מִיטְ'ן צְוֵוייטְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מִיר זָאלְן פָאלְגְן דֶעם רֶבִּי'ן, וֶועלְן מִיר הָאבְּן אַ שֵׁיינֶע לֶעבְּן, אָמֵן.

אֵיידֶער דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן דֶעם שִׁיעוּר הָאט מֶען גֶעזִינְגֶען עֶטְלִיכֶע נִיגוּנִים, מִיר בְּרֶענְגֶען עֶס דָא אַרָאפּ:

הִגָּלֶה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ.

הֲשִׁיבֵנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם.

יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ. עִיר צִיּוֹן תְּמַלֵּא. וְשָׁם נָשִׁיר שִׁיר חָדָשׁ. וּבִרְנָנָה נַעֲלֶה. הָרַחֲמָן הַנִּקְדָּשׁ. יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה. עַל כּוֹס יַיִן מָלֵא. כְּבִרְכַּת ה'.

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ, וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְמַהְמֵהַּ, עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבוֹא.

וְתֶעֱרַב לְפָנֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָּן. אָנָּא רַחוּם. בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. הָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְצִיּוֹן עִירְךָ וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה לִירוּשָׁלָיִם.

רַחֵם נָא ה' אֱלֹקֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ.

דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה זָאגְט אוּנְז, וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא. אָבֶּער דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעבְּט אוּנְז צוּ פַארְשְׁטֵיין, וַאֲפִלּוּ בְּהַסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסְתָּרָה, בְּוַדַּאי גַּם שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, גַּם מֵאֲחוֹרֵי הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים הָעוֹבְרִים עָלֶיךָ אֲנִי עוֹמֵד.

אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹקֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַה' יַאַסְפֵנִי.

גָלוּת גָלוּת, וִוי גְרוֹיס בִּיסְטוּ, שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וִוי שֵׁיין בִּיסְטוּ. וָואלְט דֶער גָלוּת קְלֶענֶער גֶעוֶועז, וָואלְט דִי שְׁכִינָה שֶׁענֶער גֶעוֶועז.

וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה ה' עַד מָתָי, טַאטֶע עַד מָתָי.

מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין, אֵין שׁוּם מְצִיאוּת מִבַּלְעָדֶיךָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, שָׁם אַלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם.